

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

MESEČNI PRILOG SOKOLSKO SELO

LJUBLJANA,
14 AVGUST 1934Izlazi svakog petka • Godišnja preplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se
u Učiteljskoj školi, Frančiškanska ulica broj 6, telefon broj 2177 • Račun
poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćajuGOD. V
BR. 33-34

Veličanstveni glavni dani jubilarnog sleća u Zagrebu

Triumf sokolske i nacionalne misli

Najvelebniji sleć jugoslovenskog Sokolstva, na koji je pohrlilo iz svih 25 Sokolskih župa do 40.000 sokolskih pripadnika sa svih krajeva Jugoslavije da manifestuje za sokolske ideale

Velebna manifestacija slovenskog bratstva — Dirlijive ovacije braći Čehoslovacima, Bugarima, Poljacima i Rusima, koji su svojim brojnim učešćem uveličali značaj sleća

Sve brojne priredbe ovog velebnog sleća bile su divan prikaz velikog i svestranog sokolskog rada — Odlični uspesi takmičenja u prostim granama za prvenstvo Saveza SKJ te pevačkih i muzičkih takmičenja i akademija, sjajni nastupi na javnim vežbama na grandioznom sokolskom stadionu pred 60.000 gledalaca s rekordnim brojem vežbača i vežbačica i veličanstvena svečana sokolska povorka od preko 23.000 Sokola i Sokolice, koja je trijumfalno promarširala ulicama Zagreba u neopisivom oduševljenju i po cvetnom sagu, — sve je to najuverljivije pokazalo veličinu sokolske misli, danas pravog narodnog pokreta, i s koliko je ljubavi naš narod zavoleo Sokolstvo, koje priprema put lepše budućnosti Jugoslavije —

I na ovom sleću sokolsko selo pokazalo je, da je najčvršći temelj našeg Sokolstva — Triumf naše vojske i mornarice

Sleć je bio najdostojnija proslava četiriju sokolskih istorijskih jubileja — Dostojna počast osnivačima Hrvatskog Sokolstva i jugoslovenskom velikanu neumrlom vladici Štrosmajeru — Najveće priznanje našeg Sokolstva belom Zagrebu — Sokolska župa Zagreb, priređivač i organizator ovog velebnog sleća, sa zagrebačkim Sokolstvom naročito, izvršila je svoju veliku i tešku zadaću najcasnije i s najvećim uspehom

Posle velebnog jubilarnog sleća

Za nama su već velebni dani velebnog jubilarnog sleća u Zagrebu. Utihovali su već zvuci brojnih sokolskih fanfara i glazbi, utihnu su i oni gromki poklici i pozdravi, koji su se vijali iz desetaka i desetaka hiljada sokolskih grla, utihnula je i pesma radosti, koja se je orila belim Zagrebom i koja je odjekla svim krajevima naše lepe otadžbine, pa preko njenih granica do u bratske zemlje sve naše slovenske braće. Nestalo je pred našim fizičkim okom onih veličanstvenih prizora i slika očarljive lepote veličine sokolske misli i rada, veličanstvenih prizora i slika na grandioznom zagrebačkom sokolskom stadionu i sa svih zagrebačkih trgova i ulica, kojima su u pobedonosnom maršu, u delirijumu oduševljenja i zanosa i po cvetnim sagovima, promarširale sokolske armije. Ko da te divne prizore i slike ponovno dočara bledim

rečima i da ih uverljivo prikaže onima, koji ih nisu videli? Pokušati to znači samo dočaravati blede iluzije, jedva zametljive konture i nepotpune obrise. Jedno je pak moguće ustvrditi, a to je, da će te nezaboravne slike ostati svakom učesniku ovog velebnog sleća u najživljoj i neizbrisivoj uspomeni njegova života, kao među najlepšima od onih, koje samo Sokolstvo može da stvori i sačini, kojima samo Sokolstvo može da dade onaj očarljivi kolorit, nedostiživu plastiku, tako toplu i istinsku dušu i tako živ, sokolski život.

Ali pored svih tih neopisivih lepota i veličajnosti, kojima smo napajali naše oči, naša srca i naše duše, zagrebački jubilarni sleć ima i svojih mnogih duboko značajnih momenata, koji svoj svojoj lepoti i veličajnosti podaju daleko veću i trajniju vrednost i koji ga stavljaju u red ostalih značajnih događaja, koji se nižu u istoriji našeg Sokolstva kao i našeg nacionalnog života uopće.

Ovim jubilarnim slećem u Zagrebu proslavljena su najdostojnija četiri veoma važna sokolska istorijska datuma, naime: 60-godišnjica osnivanja u Zagrebu prvog sokolskog društva »Hrvatskog Sokola«; 30-godišnjica otkada su se na Sušaku sastali 1904 godine predstavnici do tada već mnogih osnovanih hrvatskih sokolskih društava, da se ova ujedinje u jedan savez, koji je bio osnovan kao »Savez hrvatskih sokolskih društava« sa sedištem u Zagrebu. Zatim je proslavljena 20-godišnjica otkada su se u Zagrebu, i baš u prostorijama »Hrvatskog sokolskog saveza« sastali predstavnici hrvatskog, srpskog i slovenačkog Sokolstva na tajnu sednicu, na kojoj su zaključili osnutak jednog zajedničkog sokolskog saveza pod imenom »Jugoslovenski sokolski savez«, koji je imao da reprezentuje i oličava i sokolsko jedinstvo na Slovenskom Jugu i nepobitno jedinstvo našega naroda, koji je tada bio odeljen političkim granicama i čiji se je jedan veliki deo nalazio pod

tudinom. To je u stvari bila prva etapa ostvarivanja nacionalno političkog programa sokolske jugoslovenske koncepcije i ideologije. Značajno je naime pri tome to, da je ovaj zaključak donešen sudbonosne 1914, upravo pred svetski rat, kao da je tadašnje naše Sokolstvo vizionarski gledalo u daljnji razvoj događaja i budućnosti svega našega naroda. Ono je stoga donošenjem svoje odluke o ujedinjenju svega tadašnjeg našeg Sokolstva u »Jugoslovenski sokolski savez« stvarno prvo učinilo deklarativni akt, koji je obuhvatio integralno jedinstvo jugoslovenske nacije. I kada se već evociraju ovi istorijski događaji, biće vredno da ovaj ovde posebice podvučemo i da ga u kratko osvežimo.

U prostorijama »Hrvatskog sokolskog saveza« sastali su se dne 18 juna 1914 predstavnici »Slovenske sokolske zveze« brat dr. Ivan Oražem i br. Bukovnik, predstavnik »Saveza srpskih sokolskih društava Dušan Silnik« brat Đura Paunković, predstavnik »Srpske sokolske

župe krajiške« brat dr. Srdan Budisavljević i predstavnici »Hrvatskog sokolskog saveza« braća dr. Lazar Car, brat V. Anton, J. Hanuš, A. Malović, F. Susnić i I. Uličnik.

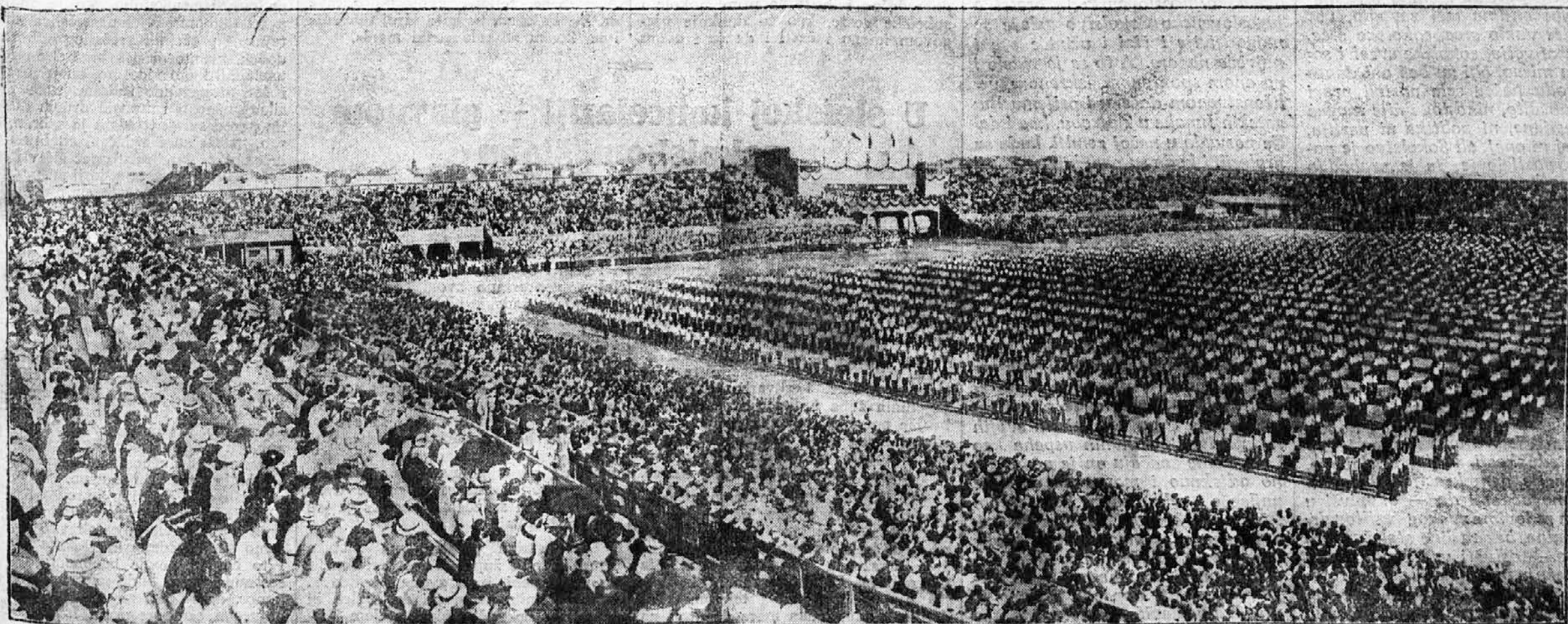
Ovoj poverljivoj konferenciji predsedavao je brat dr. Lazar Car, koji je, među ostalim, razložio i ovo: »Hrvati, Slovenci i Srbi su jedan narod jedinstvenog karaktera, pa tom narodu ima da bude i jednaka budućnost«.

Nakon provedene diskusije predložio je tada brat Đura Paunković osnovne tačke nacrtu »Jugoslovenskog sokolskog saveza«, i to:

1) Savez sačinjavaju: »Slovenska sokolska zveza«, »Hrvatski sokolski savez« i »Srpski sokolski savez«.

2) Savez se zove: »Jugoslovenski sokolski savez«.

3) Sedište saveza odlučuje se kasnije.

Veličanstveni pogled na sokolski stadion za vreme druge javne vežbe dne 5 o. m. kada je nastupilo u prostim vežbama 5200 članova pred 60.000 gledalaca

4) **Svrha Saveza:** »Fizičko i moralno obrazovanje jugoslovenskog naroda sokolskim putem«.

Ove kao i ostale tačke nacrtu brata Đura Paunkovića bile su prihvaćene jednoglasno.

Iz kratkog prikaza ovog akta može da se danas, kad ga se posmatra iz istorijske perspektive, dovoljno oceni njegov veliki značaj.

I kao četvrti također vanredno značajni sokolski datum za sve slovensko Sokolstvo uopće, a koji je podvučen i proslavljen ovim jubilarim sletom u Zagrebu, je 10-godišnjica otkada su se 1924. godine, prigodom sleta Jugoslovenskog sokolskog saveza i II Jugoslovenskog sokolskog sabora u Zagrebu sastali predstavnici svega slovenskog Sokolstva, u koji imaju da budu udruženi svi nacionalni sokolski savezi.

To su oni značajni istorijski momenti, vezani za Zagreb, koji su pokrenuli zamisao priređivanja ovog velebnog jubilarnog sleta u Zagrebu i koji su ovim veličanstvenim sletom i najdostojnije istaknuli, odnosno osvežili i proslavili.

To su momenti sleta s istorijskog gledišta. Međutim treba istaknuti, da je sam slet kao takav bio pravitriumf sokolske i nacionalne misli i divna manifestacija slovenskog bratstva. 40.000 Sokola i Sokolice, koji su se našli tih dana u Zagrebu, iz svih krajeva naše zemlje, manifestovali su sa svojom sokolskom braćom Čehoslovacima, Poljacima, Rusima i bugarskim Juncima pobeđonosnu snagu i lepotu Tirševe sokolske misli, koja je u našoj zemlji — kako je pokazao i ovaj slet — sebi prokrcila put u sve slojeve naroda i u sve krajeve, preko najvećih gradova, varoši i varošica do našeg najzabitnijeg sela i seoca. Selo, sokolsko selo, i na ovom veličanstvenom sletu, najvećem i najpozantnijem do sada u našoj otadžbini, pokazalo je, da je najznačajniji nepokolebivi nosilac sokolskih i nacionalnih ideala, pokazalo je, da je ono najčvršći i najsolidniji temelj Jugoslavije, sokolske Jugoslavije, i njene sigurne budućnosti.

Gotovo uz suvi hleb i krišku sira, sinovi i kćeri, braća i sestre našeg sokolskog sela, ti inače hranoci naše zemlje, svojim impozantnim učesćem i na ovome sletu, od kojih je najveća većina njih doputovala u Zagreb iz najudaljenijih krajeva naših, provedši taj tegoban put u besanici i stisnuti na tvrdim sedištima ili naslonjeni na svoj »kufer« ili zavežljaj, ponajviše u teretnim vagonima, mnogi skoro i bez dinara, ali usprkos svemu tome radosni, bodri i neklonivi, — dokazali su, da je selo spremno i kadro da uvek podnese i najveća samoodricanja i žrtve za svete sokolske i nacionalne ideale. I to može i mora da imponuje. A treba znati i podvući, da ih niko nije terao ni silio na ovaj teški i naporni put, da ih niko nije mamio obećanjima niti zavodio, već da ih je vuklo srce, sokolsko srce, sokolska volja, sokolska svest i sokolska misao, čiji su baš oni danas u narodu našeg sela postali pravi apostoli. Eto, niko toga nije mogao da postigne, ni politika ni partija, ni ovaj ni onaj, ali Sokolstvo je postiglo, postiglo je, da je probudilo te uspavane narodne snage, da ih je diglo i trglo iz letargije, da je s njih oteralo moru apatičnosti i indiferentizma, koja ih beše pritislala nakon tolikih gorkih iskustava. I Sokolstvo je postiglo, da je te najšire narodne mase sakupilo u dobrovoljni pokret, silan, pun dinamike, sokolski, koji teži za sokolskom obnovom svega našeg narodnog života, za sokolskim preporodom Jugoslavije. I niko opet, nadalje, nije mogao do sada, niti će, tako vezati grad i selo kao Sokolstvo, koje je svojim načelima jedinstva, jednakosti, bratstva, slobode, tolerancije, demokratije i slično bilo u mogućnosti da — okupivši u svojim redovima svakog čestitog državljanina, bez razlike staleža, vere i spola — ostvari već davno zamišlato i težnjivo punog nacionalnog otadžbina, a za čime tek sada teže nekoji veliki moderni pokreti u svetu. To je nepobitna zasluga Sokolstva,

pored mnogih drugih; u tome je ono veliko i u tome leži njegov uspeh, koji zadivljuje, a u tome se očituje i genijalnost njegovog besmrtnog osnivača, dra Miroslava Tirša.

Ovde nadalje moramo istaknuti i saradnju našega Sokolstva i naše dične Vojske. O tome međutim ne trebamo trošiti mnogo reči. Plodovi toga rada očevitni su; videli smo ih i na ovome jubilarom sletu. Zato naša dična Vojska, prožeta sokolskim duhom, na svim velikim sokolskim revijama, na našim sletovima, odnosi u najvećem triumu najlepše lovorike. Našoj zemlji to je na najveći ponos i na najveću čast, i mi svi s pravom na to možemo da budemo gordi.

Silna moć sokolske ideje okuplja, kako se to od sleta do sleta belodano vidi, sve više i više pod sokolsku zastavu srčiku naroda, da iz te mase učini prvoborce i fanatike najviših ideala, stubove jugoslovenskog narodnog i državnog jedinstva, da ih učini pionirima sveopćeg napretka svoje zemlje, pionirima napretka fizičkog zdravlja naroda uporedo s njegovim duhovnim napretkom, napretkom i na kulturnom polju, a da ujedno s time ne izgubi s vida ni ekonomsko podizanje naroda, osobito onoga u našem selu.

Pod svojom zastavom Sokolstvo uzgaja svoje pripadnike i kao prvoborce i pionire slovenske uzajamnosti i uči ih, da u svim Slovenima gledaju svoju pravu braću i da u životu deluju za veliku slovensku misao. To je nauk velike Tirševe ideologije. Jer baš Sokolstvo je ono koje je među prvima po svome političkom slovenskom programu, po svome načelu slovenskog bratstva, uskrisilo u zamisli lik velike majke Slave, i ono je među prvima najuspešnije i najrealnije udarilo temelje stvaranju duhovnog slovenskog jedinstva, onog jedinstva, koje je danas tako duboko osećano i proćućeno u srcima i dušama sokolskih milionskih pripadnika. I to duhovno sokolsko jedinstvo Slovenstva, to slovensko bratstvo, bilo je po već nebrojeno puta, opetovano najeklatantnije manifestovano i na ovom jubilarom sletu u Zagrebu. To tim više ovoga puta, što su se našla tu na okupu sva slovenska braća: i Čehoslovaci, i Poljaci, i Rusi, i Jugosloveni i napokon Bugari.

Dolazak braće Bugara u posetu svojoj jugoslovenskoj braći na ovaj slet u Zagrebu jedan je velik i osobito značajan korak, koji vodi sve to tesnijem zblizenju i saradnji dvaju bratskih i susednih naroda. Na ovome polju nastojanja oko što jačeg učvršćivanja, iskrenog bratstva i međusobne saradnje između jugoslovenskog i bugarskog naroda, specijalno jugoslovensko Sokolstvo i bugarski Juncaci imaju svaki sa svoje strane naročitih zadataka, kao i velikih mogućnosti i stidosa ovavelika, srećno i s toliko uspeha započeta nastojanja isto tako uspešno i nastave i provode svome velikom zajedničkom cilju. Za taj veliki cilj bugarsko-jugoslovenskog bratstva jugoslovensko Sokolstvo zalaže se najgorljivije i čini i učiniće sve i najveće napore. A to se je videlo i po onom spontanom, iskrenom, veličanstvenom dočeku i prijemu Bugarskih Juncaka u Zagrebu, kao i dalje posvuda u našoj zemlji, kuda su prolazili i kuda su nam bili najmiliji gosti, kao rodna braća. I zato će ovaj jubilarni slet u Zagrebu također i s ovog gledišta značiti jedan novi istorijski sokolski datum, jer smo se iza godine 1912 opet našli u bratskom zagrljaju i s braćom, koja nam se vraćaju opet u naš — svoj zajednički slovenski sokolski dom.

Jubilarni slet u Zagrebu imao je velikih, upravo neočekivanih uspeha u mnogim pravcima i pogledima, od kojih smo ovde naveli samo neke. I po veličini tih svojih neospornih pozitivnih uspeha kao i po svome značaju on je neminovno odjeknuo i morao da odjekne najlepše i celim našim Sokolstvom i našom zemljom, a doneće nedvojbeno i još mnogo lepih, korisnih i zdravih plodova, i našoj sokolskoj, i našoj nacionalnoj kao i slovenskoj stvari uopće. I u tome je njegova poglavita važnost, značaj i veličina. — sc.

Zagreb u danima velikog sokolskog slavlja

U moru jugoslovenskih zastava, u najsvečanijem ruhu, Zagreb je najsrdačnije i najoduševljenije dočeka i primio svoju sokolsku braću i sestre

Iz svih krajeva zemlje bezbrojni posebni i redoviti vlakovi, prepuni Sokola i Sokolice te ostalih učesnika sleta, jurili su prema Zagrebu . . .

Jubilarni slet u Zagrebu, kako se je već videlo po svim pripremama i prijavama, stvarno je poprimio sve dimenzije jednog našeg svesokolskog sleta, i on je, može se kazati, po svome faktičnom karakteru to i bio.

Posle punih 10 godina, od 1924. sjatilo se je po prvi put u Zagreb, tih glavnih dana jubilarnog sleta naše Sokolstvo u tako ogromnom broju, kao nikada i nigde do sada. Zagreb je u tim glavnim sletskim danima izgledao pravi veliki sokolski tabor, kao glavni tabor mobilizovanih sokolskih armija.

Već par dana pre dolaska prvih sokolskih trupa Zagreb je počeo da se zaodava u svećano ruho, i uoči dolaska prvih sokolskih transporta bio je posvuda, po svim delovima grada, upravo preplavljen morem jugoslovenskih zastava. Svi izlozi trgovina u glavnim, prometnijim i drugim ulicama i trgovima bili su naročito ukrašeni zelenilom, sokolskim slikama, kipovima, emblemima, kokardama i jugoslovenskim zastavama. U svim delovima grada rasveta je bila upravo raskošno pojačana, a glavna arterija Zagreba, Ilica, Jelačićev trg kao i Praška ulica, bile su divno iluminirane naročito instaliranom gustom električnom mrežom od tisuća i tisuća sijalica, a što je u moru ostalih velegradskih raskošnih raznobojnih električnih reklama davalo gradu zaista čaroban izgled. Također i mnoge javne i privatne zgrade bile su u te dane naročito sjajno iluminirane. Utisak, koji se je dobivao po dolasku tih dana u Zagreb, bio je po svemu veličanstven.

A i raspoloženju svuda u gradu bilo je naročito svećano i neobično živo i vedro. Sve se je pripremalo da što bolje i lepše dočeka i primi Sokole i ostale goste, za koje se je znalo po svemu da će ih tih dana biti u Zagrebu preko 100.000, kako je to zaista i bilo.

Po svim pripremama i po svemu drugome odmah se je videlo, da će slet biti veličanstven, kao malo koji da sada, i da će Sokolstvo biti dočekano i primljeno najsrdanije, toplo, iskreno, bratski i dostojanstveno.

Prvi sokolski posebni kao i redoviti vlakovi s masama Sokola i Sokolice na oba dva zagrebačka kolodvora počeli su stizavati 2 o. m. rano ujutro. Do pola noći toga dana stigao je u Zagreb grō Sokolstva, jedinica zagrebačke župe, a i mnogi iz ostalih župa. Svi sokolski redoviti i posebni vlakovi dočekivani su po članovima svečanostnog kao i glavnog sletskog odbora s glazbom. Svi učesnici sleta iz pojedinih župa nakon dolaska u Zagreb upućivani su u već određene im nastanbe.

Što se tiče same nastanbe, treba ovde navesti, da je ona u poslednjem momentu počela da zadaje i nešto brige, jer je broj pridošlih iz nekih župa, a koji su reflektirali na zajedničku nastanbu, daleko premašio poslednje definitivno utanačene prijave, tako da su se po dolasku daleko prekobrojnih morale praviti i neke izmene u razmeštaju nastanbe. Ovakvi slučajevi mogu lako da unesu poremećaj reda i planski stvorenog rada oko ure-

djenja nastanbe, pa u tim slučajevima ne može da bude opravdan prigovor, da u nekim nastanbama nije dovoljno slame ili prostora.

Dolaskom jedinica zagrebačke župe Zagreb je već bio potpuno poprimio svoj sletski izgled. Pesme te zvukovi glazba i fanfara orili su se na sve strane i na svakom koraku. Od jutra do kasne noći mase Sokola i Sokolice pomalale su se iz zagrebačkih kolodvora prema svojim nastanbama i podavale gradu izvanrednu živost i radost. A i samo zagrebačko građanstvo ušlo je već bilo u pravo sletsko raspoloženje i u velikim masama oduševljeno dočekivalo i susretalo brojne sokolske pukove. Noćni izgled Zagreba u sve te dane bio je kao u sred najlepšeg i najživljeg dana.

Dne 3 o. m., od ranoga jutra pa do kasne noći, stigao je u Zagreb najveći broj sokolskih vlakova, što redovnih što posebnih. Samo posebnih, i to pojačanih sokolskih vlakova, stiglo je u Zagreb 50. Svake sedme minute dolazio je u Zagreb ili odlazio iz Zagreba po jedan vlak. Međutim ogroman broj Sokola i Sokolice stizavao je još i sutradan, 4 o. m., a videli smo i veliki broj onih, koji su stigli tek u nedelju dne 5 o. m. ujutro, da barem stignu na povorku i na drugu javnu vezbu. Dakako, da je ovim poslednjim vlakovima ponajviše stizao svet iz bližnje i udaljenije zagrebačke okolice. Računa se tako, da je samo vozovima u te sletске dane stiglo u Zagreb preko 100.000 što Sokola i Sokolice i što ostalih učesnika sleta.

Svećano otvorenje jubilarnog sleta

Slet je otvoren govorom na radiju i sviranjem sokolskih glazbi

Jubilarni slet u Zagrebu otvoren je na veoma svećan način tačno u pola noći između četvrtka dne 2 i petka dne 3 o. m., i to govorom preko Zagrebačke radio-stanice i zatim sokolskim glazbama, koje su svirajući obišle zagrebačke ulice.

Slet je preko radia otvorio predsednik sletskog svečanostnog odbora brat Čeda Mileusnić veoma lepim govorom, u kome je istakao istorijski značaj ovoga sleta i jubileje, koji se proslavljaju ovim sletom, zatim odličnu ulogu Zagreba, koju je igrao u razvoju sokolskog pokreta. Na koncu je brat Mileusnić naglasio uverenje, da će Zagreb, kao veliki kulturni i nacionalni centar, kao grad u kome su delovali toliki narodni velikani i grad koji je bio svedokom tolikih istorijskih nacionalnih događaja, znati da srdačno i dostojno primi Sokole i sokolske goste, kao to dolikuje njegovom imenu i časti i da će i ovom

prilikom opravdati svoj visoki renome kulturnog i patriotskog grada.

Brat Mileusnić završio je bio svoj govor rečima: »Zagreb - grade, da si zdravo! — Ovim rečima otvaram sokolske svečanosti i time započinju sletski dani.«

Pre govora o svećanom otvorenju sleta na Strossmajerovom šetalištu na Gornjem gradu bila se okupila velika masa sveta. Tu su koncertirale glazbe Sokolskih zastava, Zagreb I i Zagreb II, a koje su kasnije izvele koncertni deo programa i na Jelačićevom trgu, također pred velikim mnoštvom sveta, a gde su bili okupljeni, među ostalim golemim brojem Sokola i Sokolice, i predstavnici svih sokolskih saveza s domaćinom sleta bratom drom Otonom Gavrančićem. Tu je glazba najpre otvirala »Svećanu fanfaru« od A. Urbana, zatim »Sokolski pozdrav« od Sv. Paščana, nadalje »Hej Sloveni« i na koncu »Sveslovenski marš«.

U sletskoj kancelariji — glavnom sokolskom štabu

U glavnoj sletskoj kancelariji, u prostorijama župe u Gajevoj ulici, radio je neumorno glavni sletski štab. Tamo je sve u najvećoj uzurpanosti. Ne sme da se gubi ni časak vremena. Svaki trenutak je dragocen. Svaki radi svoj posao. To je košnica, u kojoj od rada sve vre. U stepenice kancelarije beskonačna procesija. Jedni uzlaze, drugi silaze. Najviše došljaci izvana, traže razne informacije, raznose sletске značke, i »kvartimaherie« iz pojedinih župa urgiraju svoje mnogobrojne potrebe, funkcioneri i pomoćne sile sletskog odbora i župe podnose svoje raporte, ostali učesnici sleta mole i traže, i tako bez kraja i konca.

U jednom kutu po strani prostorija župe mala sobica, od jedva par kvadrata: »kabineta« domaćine sleta, predsednika sletskog odbora i starešine župe, uvaženog našeg brata dra Ota Gavrančića. U tom »radnom kabinetu« dve stolice, stol i telefon. Kad dvojica dodu, jedan mora da stoji na vratima. Ipak to nimalo ne smeta, da

se sve glavnije i važnije dispozicije, koje starešina daje, najpompnije saslusaju i najsvesnije i izvrše. U toj maloj sobici splicu se svi konci zamršene i velebne organizacije ovoga sleta. Telefon neprestano zvonji, sad lokalni, sad međugradski. Upravo zove Dubrovnik: »Nisu, vele, primili značke!« »Halo, ovde još nije stigla slama«, javlja se jedan zabrinuti glas. »Nišljava dolazi 300 više, dakle svega 4300«, javlja opet glavna ekspozitura za nastanbu. I tako u beskonačnost. A brat starešina sve strpljivo sluša i za sve intervenira na »nadležno mesto«. Pri svemu tome napornom radu, koji potiskiva i svaku pomisao na ma i najmanji počitak, starešina ostaje uvek vedar, blag, i srdačan. A kolike ga još dužnosti čekaju!

U ostalim prostorijama sletске kancelarije u župi — opet telefoni, i u svakoj sobi, i svi zvone... Brat načelnik, neumorni dr. Pihler, ili je za svojim načelničkim stolom i izdaje potrebna poslednja uputstva svo-

jim adutantima uz svog krilnog pobočnika, tajnicu sletskog tehničkog odbora sestru Jovanku Mileusnić, ili juri putem na stadion ili je pak na stadionu. Jer komanda sve te silne vojske, koja će nastupiti na javnim vezbama i u povorci, kao i uspeh svega toga, uglavnom u njegovim je rukama. A da se sve to izvede, čovek ne bi ni slutio, koliko treba uložiti upravo krvavog napora. Pa ipak, i sve to može da izdrži prava sokolska volja, ljubav i energija. Sletski pak glavni blagajnik brat Vlado Veselić u svojoj sobi, koja je najprometnija vrši s najvećom savješnošću i rigoroznošću najdelikatniji posao. Tu je odgovornost za velike sume novca. Neprestano primanja i izdavanja, a to sve mora da »štima«, matematički tačno. Dolazimo najzad u tajničku sobu. Tu vredni župski tajnik brat Srećko Džamonja, ujedno i tajnik sletskog odbora, a da mu kakvim slučajem ne bi ostao koji slobodni časak vremena, dade mu, u poslednji čas, i dužnost pročelnika stanbenog oteka. Tako i on pored nebrojenih ostalih svojih dužnosti mora da ima posla i sa slamom i sa svime ugodnim i neugodnim, što je spojeno s nastanbom. Njemu sučelice drugi tajnik i pročelnik svećanog odbora za doček, neumorni naš brat Čeda Mileusnić, ali kako videsmo, on je u stvari i šef propagande i desna ruka i nosilac dužnosti i mnogih drugih oteka. Pa pored svega toga on je sabran, miran, nasmejan i srdačan, ali brz i odlučan. Uz ovu braću opet čitav kadar ostale braće i sestara, koji su bez predaha na poslu. A gde su opet ostale afilijacije glavne sletске kancelarije s njihovim požrtvovnim pročelnicima te braćom i sestrama, koji u njima neumorno rade, gde je glavna ekspozitura za nastanbu i prehranu, za informacije i prodaju značaka i mesta na stadionu, saobraćajna na glavnom i južnom kolodvoru, novinarsko-propagandistična na stadionu, sanitetska, glavna sletska tehnička, građevinska i t. d. Svugde u svim ovim sekcijama i potsekcijama, svugde se neprestano radi, uporno i bez odmora, bez razlike, ko je ko ili da li je funkcioner ili »običan redov«. Rade svi, svaki prema zadanim mu dužnostima, samo da slet što bolje i veličajnije uspe. I četvrtina od svih ovih marnih i predanih radnika, jedva da je videla mali deo svih onih lepota sleta, a ostali videli su — samo svoje zadane im dužnosti i rad. I to baš, toj ovde bezimenoj braći i sestrama, neka bude na puni sokolski ponos, da su savesno i nesebično te s najvećim samopregorom izvršili zadatu im dužnost.

II Takmičenje župskih vrsta u izme- ničnom trčanju 4 × 100 m.

- 1) Župa Beograd 46⁷/₁₀ sek.
 - 2) Župa Zagreb (1. vrsta) 47²/₁₀ sek.
 - 3) Župa Ljubljana 48 sek.
 - 4) Bjelovar 48²/₁₀ sek.
 - 5) Župa Osijek (1. vrsta) 49²/₁₀ sek.
- Prijavljenih je bilo 18 vrsta, takmičilo ih je 15, diskvalifikovano 4.

III Takmičenje pojedinaca u deseteroboju

- 1) Tončić Stanko, Zagreb (ž. Zagreb) 4.865,03 tačaka.
 - 2) Bakov Jaša, Beograd (ž. Beograd) 4.656,525 tačaka.
 - 3) Salinger Zlatko, Slav. Požega (ž. Osijek) 4.583,535 tačaka.
- Prijavljeno je bilo 14, takmičilo ih je 6.

IV Takmičenje pojedinaca u peteroboju

- 1) Čurda Hugon, Sokol I Tabor (ž. Ljubljana) 2.518,52 tačaka.
 - 2) Milanović Radivoj, Valjevo (ž. Beograd) 2.361,725 tačaka.
 - 3) Vlačić Sava, Pančevo (ž. Beograd) 2.259,64 tačaka.
- Prijavljeno je bilo 33, takmičilo ih je 16, a odustala 3.

V Takmičenje pojedinaca u pojedinim granama

Trčanje na 100 m

- 1) Dr. Buratović Ivo, Zagreb II (ž. Zagreb) 11.6. — Kovačić Alfons, Ljubljana I (ž. Ljubljana) 11.6.
 - 2) Stefanović Dragoš, Beograd matica (ž. Beograd) 11.9.
 - 3) Vizer Ivan, Prelog (ž. Varaždin) 12.2. — Urbančić Adolf, Celje (ž. Celje) 12.2.
- Prijavljenih je bilo 89, takmičilo ih je 46.

Trčanje preko zapreka na 110 m

- 1) Dr. Buratović Ivo, Zagreb II (ž. Zagreb) 15.8.
 - 2) Grgi Svetozar, Maribor matica (ž. Maribor) 20.6.
 - 3) Peško Milan, Strujići (ž. Mostar) 21.9.
- Prijavljenih je bilo 13, takmičilo ih je 5, diskvalifikovan 1.

Trčanje na 200 m

- 1) Kovačić Alfons, Ljubljana I (ž. Ljubljana) 24.4.
 - 2) Stefanović Drago, Beograd matica (ž. Beograd) 25.
 - 3) Urbančić Adolf, Celje (ž. Celje) 25.2.
- Prijavljenih je bilo 41, takmičilo ih je 9, diskvalifikovan 1.

Trčanje na 400 m

- 1) Stefanović Dragoš, Beograd matica (ž. Beograd) 55.3.
 - 2) Čurda Hugo, Ljubljana I (župa Ljubljana) 55.4.
 - 3) Tučan Franjo, Zagreb II (ž. Zagreb) 56.9.
- Prijavljenih je bilo 28, takmičilo ih je 13, odustao 1.

Trčanje na 800 m

- 1) Čurda Hugo, Ljubljana I (župa Ljubljana) 2.09.4.
 - 2) Tručl Ciril, Radeče (ž. Celje) 2.18.2.
 - 3) Vojčić Đorđe, Žitomisljići (župa Mostar) 2.21.1.
- Prijavljenih je bilo 12, takmičila su 4.

Trčanje na 1500 m

- 1) Sindelar Vinko, Zagreb VI (ž. Zagreb) 4.37.1.
 - 2) Klajko Hamid, Mostar (ž. Mostar) 4.47.2.
 - 3) Tručl Ciril, Radeče (ž. Celje) 4.47.3.
- Prijavljenih je bilo 48, takmičilo ih je 20, odustalo 5.

Trčanje na 5000 m

- 1) Marko Soldo, Polje-Dabar (ž. Mostar) 19.11¹/₅.
 - 2) Ibro Lepara, Lisičići (župa Mostar) 20.16¹/₅.
- Prijavljenih je bilo 8, takmičila su 3, odustao 1.

Skok u vis

- 1) Dr. Buratović Ivo, Zagreb II (ž. Zagreb) 170.
 - 2) Nikić Jovan, Subotica (ž. Novi Sad) 165.
 - 3) Radovanović Selimir, Beograd I (ž. Beograd) 160.
- Prijavljenih je bilo 71, takmičilo ih je 32, nije ih postiglo najnižu meru 7.

Skok u dalj

- 1) Dr. Buratović Ivo, Zagreb II (ž. Zagreb) 6.26.
- 2) Ames Oliver, Zagreb II (župa Zagreb) 5.89.

- 3) Mikić Jovan, Subotica (ž. Novi Sad) 5.82.
- Prijavljenih je bilo 86, takmičilo ih je 43, nije ih postiglo najnižu meru 21.

Troskok

- 1) Stevan Beniš, Bačka Topola (ž. Novi Sad) 12.79.
 - 2) Sava Kantardić, Novi Sad (župa Novi Sad) 12.63.
 - 3) Dragoljub Colić, Vel. Bečkerek matica (ž. Veliki Bečkerek) 12.15.
- Prijavljenih je bilo 30, takmičilo ih je 11.

Skok s motkom

- 1) Bakov Jaša, Beograd II (župa Beograd) 3.30.
 - 2) Gašperčić Stanko, Ljubljana I (ž. Ljubljana) 3.20.
 - 3) Banšćak Avgust, Pančevo (župa Beograd) 2.80.
- Sket Janko, Ljubljana I (župa Ljubljana) 2.80.

- Prijavljenih je bilo 24, takmičilo ih je 5, nije postigao najnižu meru 1.

Bacanje kugle

- 1) Kovačević Alekša, Zagreb II (ž. Zagreb) 14.50.
 - 2) Arslanagić Ahmed, Trebinje (ž. Mostar) 12.16.
 - 3) Milovanović Radivoj, Valjevo (ž. Beograd) 11.49.
- Prijavljenih je bilo 77, takmičilo ih je 30, nije postigao najnižu meru 1.

Bacanje diska

- 1) Kovačević Alekša, Zagreb II (ž. Zagreb) 37.74.
 - 2) Gojić Petar, Bjelovar (ž. Bjelovar) 34.16.
 - 3) Radovanović Selimir, Beograd I (ž. Beograd) 33.42.
- Prijavljenih je bilo 43, takmičilo ih je 17, nije postiglo najniže mere 9.

Bacanje koplja

- 1) Kovačević Alekša, Zagreb II (ž. Zagreb) 51.25.
 - 2) Miloš Josip, Sveti Ivan (ž. Bjelovar) 50.62.
 - 3) Milovanović Radivoj, Valjevo (ž. Beograd) 47.28.
- Prijavljenih je bilo 29, takmičilo ih je 24, nije postiglo najniže mere 7.

Bacanje čekića

- 1) Gojić Petar, Bjelovar (ž. Bjelovar) 45.30.
 - 2) Kovačević Đorđe, Kustošija-Yrapče (ž. Zagreb) 25.45.
- Prijavljenih je bilo 13, takmičilo ih je 3, nije postigao najniže mere 1.

B. CLANICE

I Takmičenje vrsta u četveroboju

- 1) Ljubljanski Sokol (ž. Ljubljana) 1009 tačaka.
 - 2) Zagreb II (ž. Zagreb) 849 tačaka.
 - 3) Karlovac (ž. Karlovac) 846 tačaka.
 - 4) Župska vrsta Celje 656 tačaka.
 - 5) Zagreb IV (ž. Zagreb) 631 tačaka.
- Prijavljenih je bilo 16, takmičilo ih je 12.

II Takmičenje župskih vrsta u izme- ničnom trčanju 4 × 75 m

- 1) Beograd 44 sek.
 - 2) Osijek 44¹/₁₀ sek.
 - 3) Maribor 44²/₁₀ sek.
 - 4) Kranj 45 sek.
 - 5) Zagreb (2. vrsta) 45¹/₁₀ sek.
- Prijavljenih je bilo 9, takmičilo ih je 6, diskvalifikovano 1.

III Takmičenje pojedinaka u pojedinim granama

Trčanje na 60 m

- 1) Hofman Flora, Beograd matica (ž. Beograd) 8¹/₁₀ tačaka.
 - 2) Pleše Katica, Zagreb I (ž. Zagreb) 8¹/₁₀ tačaka.
 - 3) Smorđu Ljubica, Maribor (ž. Maribor) 8¹/₁₀ tačaka.
 - 4) Stefanini Zulejka, Zagreb II (ž. Zagreb) 8¹/₁₀ tačaka.
 - 5) Klokotčević Silva, Zagreb IV (ž. Zagreb) 9 tačaka.
 - 6) Romanić Vera, Zagreb IV (ž. Zagreb) 9¹/₁₀ tačaka.
 - 7) Padovan Marija, Tivat (ž. Cetinje) 9¹/₁₀ tačaka.
- Prijavljenih je bilo 20, takmičilo ih je 12.

Trčanje na 100 m

- 1) Hofman Flora, Beograd matica (ž. Beograd) 14.
- 2) Smorđu Ljubica, Maribor (župa Maribor) 14¹/₁₀.
- 3) Klokotčević Silva, Zagreb IV (ž. Zagreb) 14¹/₁₀.
- 4) Pleše Katica, Zagreb I (ž. Zagreb) 14¹/₁₀.

- 3) Stefanini Zulejka, Zagreb II (ž. Zagreb) 15.
- Prijavljenih je bilo 14, takmičilo ih je 8.

Skok u dalj

- 1) Stefanini Zulejka, Zagreb II (ž. Zagreb) 4.27.
 - 2) Pleše Katica, Zagreb I (ž. Zagreb) 3.98.
 - 3) Padovan Marija, Tivat (ž. Cetinje) 3.96.
- Prijavljenih je bilo 11, takmičilo ih je 6, nije postigla najniže mere 1.

Skok u vis

- 1) Stefanini Zulejka, Zagreb II (ž. Zagreb) 1.30.

- 2) Klokotčević Silva, Zagreb IV (ž. Zagreb) 1.25.
- Pavošević Marija, Osijek I (ž. Osijek) 1.25.

- 3) Hofman Flora, Beograd matica (ž. Beograd) 1.20.
 - Romanić Vera, Zagreb (ž. Zagreb) 1.20.
- Prijavljenih je bilo 11, takmičilo ih je 6, nije postigla najniže mere 1.

Bacanje kugle

- 1) Stefanini Zulejka, Zagreb II (ž. Zagreb) 9.81.
 - 2) Smorđu Ljubica, Maribor matica (ž. Maribor) 9.36.
 - 3) Rozman Ruža, Zagreb II (župa Zagreb) 9.14.
- Prijavljenih je bilo 12, isto toliko i takmičilo.

Bacanje diska

- 1) Klokotčević Silva, Zagreb IV (ž. Zagreb) 25.80.
 - 2) Smorđu Ljubica, Maribor matica (ž. Maribor) 22.83.
 - 3) Rozman Ruža, Zagreb II (župa Zagreb) 22.80.
- Prijavljenih je bilo 11, isto toliko i takmičilo.

Bacanje koplja

- 1) Stefanini Zulejka, Zagreb II (ž. Zagreb) 27.35.
 - 2) Stojanović Stojana, Osijek I (ž. Osijek) 23.04.
 - 3) Smorđu Ljubica, Maribor matica (ž. Maribor) 22.60.
- Prijavljeno je bilo 9, isto toliko i takmičilo.

Takmičenja pevačkih sokolskih zborova

u Narodnom kazalištu

Dne 3 o. m., u 8 sati pre podne, održana su u Narodnom kazalištu takmičenja sokolskih pevačkih zborova, kao nastavak prvih muzičkih takmičenja na ovogodišnjem II pokrajinskom sletu u Sarajevu. Kao i muzička u Sarajevu, i ova takmičenja sokolskih zborova u Zagrebu prva su takmičenja svoje vrste u slovenskom Sokolstvu uopće. Sistem i organizacija ovih takmičenja sokolskih pevačkih zborova bili su na istoj odličnoj visini kao i ona u Sarajevu, a izvedena su pod vodstvom muzičkog referenta prosvetnog odbora Saveza SKJ brata Svetolika Paščana. Ocenjivački odbor ovih takmičenja sačinjavali su: Fran Lhotka, rektor Kr. muzičke akademije u Zagrebu, kao predsjednik; Ivo Muhvić, potpukovnik u p., viši vojni kapelnik, kao potpredsjednik; Milan Katić, kompozitor, tajnik glazbenog otkosa sletskog odbora, kao tajnik, te članovi: Antun Urban, muzički izvestilac tehničkog odbora Sokolske župe Zagreb i inž. Srećko Han, pročelnik muzičkog otkosa Sokolskog društva Zagreb II.

Pevački takmičarski zborovi bili su podeljeni na tri kategorije, i svaki je od njih imao da otpjeva po jednu zadanu kompoziciju te jednu pesmu po slobodnom izboru. Zadane kompozicije za mešovite zborove bile su: za I kategoriju »Zazibalka« od Emila Adamića; za II kategoriju »Smiješno čudo« od Jakova Gotovca i za III kategoriju »Ogrejala mesečina« od Stevana Mokranjca. Za muške zborove zadane kompozicije bile su: za I kategoriju »De ima voda« od dra Božidara Siroke; za II kategoriju »Orlu Orle« od Koste Manojlovića i za III kategoriju »Istarska narodna« od Ivana Matetića-Ronjgova.

U takmičenju učestvovali su ovi zborovi: četni zbor Križovljani-Cestica, župa Varaždin, u narodnoj nošnji, III kategorija; — mešoviti zbor Senkovec, župa Varaždin, u narodnoj nošnji, III kategorija; — mešoviti zbor Vratitiš-nec, župa Varaždin, u narodnoj nošnji, III kategorija; — mešoviti zbor Jajce, župa Banjaluka, III kategorija, u narodnoj nošnji; — mešoviti zbor Stari Sivec, župa Novi Sad, III kategorija; — mešoviti zbor Križovljani-Cestica, III kategorija, u narodnoj nošnji, župa Varaždin; — mešoviti zbor Kranj, župa Kranj, I kategorija; — mešoviti zbor Zagreb II, u narodnoj nošnji, I kategorija; — muški zbor Botoš, župa Vel. Bečkerek, III kategorija; — muški zbor Jarkovac, župa Veliki Bečkerek, III kategorija; — muški zbor Stenjevec, župa Zagreb, II kategorija; — muški zbor Vladim Han, župa Niš, II kategorija; — muški zbor Vinkovci, župa Osijek, II kategorija; — muški zbor Zagreb II, I kategorija, u narodnoj nošnji.

Po slobodnom izboru zborovi su pevali: zbor Križovljani-Cestica »Isal bum na vizitu« od dra Vinka Zgnaca, zbor Senkovec »Čuk sedje« od dra Vinka Zgnaca, Vratitiš-nec »Dorica pleše« od dra Vinka Zgnaca, Jajce »XIV rukovet« od Stevana Mokranjca, mešoviti zbor Križovljani-Cestica »Kolo« od Davorina Jenka, Kranj »Ples kralja Matjaža« od Emila Adamića, Zagreb II (mešoviti) »Raca plava« od dra Vinka Zgnaca, Botoš »Ari-fil-Zarif« od Vlade R. Dordevića, Jarkovac »Čuješ dušo« od Stanislava Biničkog, Stenjevec »Pij mila« od dra Zgnaca, Vladim Han »Košin hrast« od Vlade R. Dordevića, Vinkovci »Za inat« od Stevana Mokranjca, Zagreb II, muški zbor »II Rukovet« od Stevana Mokranjca.

Posle završenih takmičenja, ocenjivački odbor, nakon što je sudio postignute bodove svakog pojedinog zboru, objavio je rezultate takmičenja, a prema kojima je u I kategoriji mešoviti zborovi postigao prvo mesto zbor Sokolskog društva Zagreb II, dirigent inž. Srećko Han, sa 586 bodova od predviđenih 600; drugo mesto zbor Sokolskog društva Kranj, župa Kranj, sa 553 boda. — U III kategoriji mešoviti zborovi prvo mesto zauzeo je zbor Sokolskog društva Jajce, župa Banjaluka, sa 596 bodova; drugo mesto zbor Sok. čete Križovljani-Cestica,

župa Varaždin, a 552 boda; treće Sok. društvo Stari Sivec, župa Novi Sad, sa 550 bodova, četvrto Sok. društvo Vratitiš-nec, župa Varaždin, sa 549 bodova, peto Sok. društvo Senkovec, župa Varaždin, sa 547 bodova. — Od muških pak zborova, koji su se takmičili u II i III kategoriji, u II kategoriji postigli su: Sok. društvo Stenjevec, župa Zagreb, 556 bodova; Sok. društvo Vinkovci, župa Osijek, 521 bod. Muški pak zborovi III kategorije postigli su: zbor Sok. društva Botoš, župa Vel. Bečkerek, 512 bodova; a Sok. društvo Jarkovac, iste župe, 455 bodova. — Prema tome pobjednici su: I kategorije mešoviti zborovi zbor Sokolskog društva Zagreb II i III kategoriji muških zborova zbor Sokolskog društva Stenjevec i u III kategoriji muških zborova zbor Sokolskog društva Botoš. U kategoriji četinih pevačkih zborova odlično se je plasirao zbor Sokolske čete Križovljani-Cestica, postigavši 552 boda.

Na ovim takmičenjima sokolskih pevačkih zborova nastupilo je svega oko 800 pevača, što znači svakako jedan vanredno lep broj.

Ova su takmičenja izvadana pred punim auditorijem kazališta, najviše dakako Sokola i Sokolice, ali i velikog broja ostalog građanstva. Takmičenja su s najvećim zanimanjem pratili i mnogi predstavnici bratskog českoslovačkog i ruskog Sokolstva te bugarskih Junaka, koji su se o zamisli, organizaciji kao i o uspehu ovih takmičenja izrazili najlakavije i s najvećim ushćenjem. Isto tako izrazili su se i mnogi prisutni muzičari i kompozitori, koji su kroz celo vreme ova takmičenja pratili s najvećim zanimanjem.

Ova pevačka takmičenja, kao i ranije u Sarajevu muzička, pokazala su težnju našega Sokolstva da se ono svojim svestranim radom i vaspitanjem svojih pripadnika što bolje i jače afirmiše i na kulturnom polju, da bi jačajući telo ujedno oplemenjivalo i bogatilo i duh svojih pripadnika, stvarajući tako iz njih celog čoveka, zdravog i lepog telom, dušom i duhom — Sokola. Stoga svako sokolsko nastojanje, koje ide za tim, treba najoduševljenije pozdraviti i najsvesrdnije podupreti, pa i ovo na sokolskom muzičkom polju naročito.

SVEČANA AKADEMIJA pobedničkih sokolskih zborova i glazba u Narodnom kazalištu

Dne 3 o. m. naveče, u 20 sati, u Narodnom kazalištu na Trgu Kralja Aleksandra održana je svečana muzička akademija, na kojoj su nastupili sokolski pobednički zborovi s pevačkih takmičenja pre podne, kao i neki pobednički tamburaški zborovi i glazbe s muzičkih takmičenja, održanih na II pokrajinskom letu u Sarajevu.

Akademiju su prisustvovali ministar br. dr. Grga Anđelinović, ban br. dr. Ivo Perović, arm. gen. Lj. Marić i div. gen. Bodi, Nj. Prešov. episkop zagrebački Dositej, gradonačelnik dr. Ivo Krbeć sa senatorom bratom Danom Šarićem, predstavnici raznih kulturnih društava, zatim predstavnici českoslovačkog Sokolstva, potstarosta COS br. Josip Truhlarž, načelnik COS brat dr. Miroslav Klinger, tajnik Saveza SS brat Vinčenc Stjepanek, član načelnika COS brat Bohumil Havel, brat Evgen Kepl i druga braća i sestre, nadalje od braće bugarskih Junaka predstavnici Saveza Junaka brat Dimitrije Lazov, član uprave Saveza Junaka brat Georgije i drugi, predstavnici ruskog Sokolstva, te od strane Saveza SKJ zamenik starešine Saveza brat Gangl, savezni tajnik brat Ante Brozović, savezni ekonom brat Branko Živković, zam. saveznog načelnika brat Josip Jeras, članovi savezne uprave brat dr. Milorad Dragić i brat Momčilo Brano-vački, nadalje prof. univ. brat dr. Laza Popović, mnogi starešine župa i dru-

štava, i brojno ostalo Sokolstvo i građanstvo.

Akademiju je otvorio, oduševljeno pozdravljen frenetičnim pljeskom i poklicima, predstelnik sletskog odbora i starešina župe Zagreb brat dr. Oto Gavrančić pozdravim govorom, u kome je rekao, da mu je čast u ime sletskog odbora otvoriti ovu prvu sletsku priredbu, upućujući s nje prve misli i prvi sokolski pozdrav prvom našem Sokolu, Njegovom Veličanstvu Kralju Aleksandru I. U tome času pri pomenu Kraljevog imena, celo kazalište ustaje i priređuje dugotrajno oduševljene ovacije Nj. Vel. Kralju.

Zatim brat dr. Gavrančić pozdravlja predstavnika kraljevске vlade, ministra za fizičko vaspitanje naroda, brata dra Grgu Anđelinovića, bana Savske banovine brata dra Ivu Perovića, komandanta IV armijske oblasti armijskog generala Ljubomira Marica i sve nazočne predstavnike vojske te predstavnike beloga grada Zagreba na čelu s gradonačelnikom bratom drom Ivom Krbećem. Svi su ovi odličnici bili posebično od svih prisutnih oduševljeno aklamirani.

U nastavku svog pozdravnog govora starešina brat dr. Gavrančić najsrdačnije pozdravlja braću i sestre, mi-druge slovenske goste, Čehoslovake, Bugare, Poljake i Ruse, a koji su bili naročito burno pozdravljeni od svih učesnika akademije. Na koncu stare-

Una brat dr. Gavrančić pozdravlja jugoslovenske Sokole i Sokolice, koji su stigli na slet iz svih krajeva naše otadžbine, a preko njih i sve one, koji nisu mogli da pohrle u Zagreb, a u koji su danas uperene sve oči naše zemlje.

Istakavši ukratko zatim važnost ovog prvog sokolskog muzičkog festivala, brat dr. Gavrančić je završio svoj lepi i dubokim mislima zasnovani govor sokolskim »Zdravolom«, koji su prihvatili svi prisutni i ponovno živo aplaudirali govornika.

Posle pozdravnog govora otpočeo je koncertni deo programa. Najpre je nastupio impozantni mešoviti sokolski zbor od 300 pevača i pevačica, koji su pod ravnanjem brata Svetolika Paščana otpeli »Sokolski pozdrav«, zatim himnu »Bože pravde« i »Hej Sloveni«. Zbor je ove tri pesme odlično otpjevao pod majstorskim ravnanjem svoga dirigenta. Treba ovde podvući i to, da ovaj veliki zbor nije imao mogućnosti da se pre zajednički uveštava i zato je njegov nastup svojom čistom intonacijom i disciplinovanom upravo iznenadio.

Tada je muzički referent prosvetnog odbora Saveza SKJ brat Sv. Paščan objavio rezultate s prepodnevničkih pevačkih takmičenja, (koje smo objavili na drugom mestu), čestitajući pobednicima i upućujući apel na svu sokolsku braću i sestre, da priprele i ovu granu prosvetnog rada u Sokolstvu, naime gajenje pesme i glazbe.

Iza toga nastavljen je koncertni deo programa, u kome su nastupili ovim redom: tamburaški zbor Sokolskog društva Subotice, pobednik I kategorije i nosilac I nagrade; glazba Sokolskog društva Dubrovnik, II kategorija, III nagrada; muški zbor Sokolskog društva Stenjevec, II kategorija, I nagrada; zbor Sokolskog društva Za-

greb II, I kategorija I nagrada; glazba Sokolskog društva Sarajevo, I kategorija, I nagrada.

Nakon odmora nastupio je mešoviti zbor Sokolskog društva Jajce, III kategorija, I nagrada; glazba Sokolskog društva Zagreb II, II kategorija II nagrada; tamburaški zbor naraštajaca Sokolske četke Radoboj, društva Krapina; mešoviti zbor Sokolske četke Križevljani - Čestice, III kategorija II nagrada; fanfara Sokolskog društva Vinkovci, I kategorija II nagrada. Zatim je nastupio skupni muški sokolski zbor, koji je pod ravnanjem brata Sv. Paščana otpjevao popularnu Hajdrihovu budnicu »Morje Adrijansko« i završio ovu svečanu akademiju sokolskim pozdravom »Sokolskom snagom svom« od Sv. Paščana.

Svi pevački zborovi, koji su nastupili na ovoj akademiji, otpeli su iste kompozicije kao i na prepodnevnom takmičenju. Ovde treba naročito istaknuti nastup zbora Sokolskog društva Stenjevec, zatim zbora Sokolskog društva Zagreb II, osobito u slobodnoj kompoziciji »Raca plava po Dravi« od dra Vinka Zganca pod dirigovanjem brata inž. Stjepana Hana, a koju je pesmu zbor morao da ponovi, ubrvaši sa svojim vrednim dirigentom najoduševljenije priznanje. Nadalje se je vanredno svideo tamburaški zbor naraštajaca iz Radoboja, koji su svojom preciznom izvedbom zadivili slušaoce. Posebice također treba istaknuti veliki uspeh mešovito zbora Sokolske četke Križevljani - Čestice, koji je morao nadodati još tri kompozicije.

Mora se priznati, da je uspeh ove akademije bio zaista odličan i na lepom umetničkoj visini. Neka je i to našem Sokolstvu na ponos, ali i kao još živiji potstrek i pobuda za daljnji rad, da se postizu sve veći i uvek veći, trajni uspehi.

Poklon Sokolstva Štrosmajeru i osnivačima Hrvatskog Sokolstva dru Fonu i Hohmanu

U subotu dne 4. o. m. u 9 sati pre podne sakupili su se predstavnici jugoslovenskog, češkoslovačkog i ruskog Sokolstva te bugarskih Junaka pred hotelom Esplanade, odakle su pošli u povorci pred Štrosmajerov spomenik. Na čelu povorke svirala je glazba Sokolskog društva Zagreb II. Za glazbom nošeni su veni češkoslovačkog Sokolstva, bugarskih Junaka, poljskog, ruskog i jugoslovenskog Sokolstva. Iza venaca stupao je barjaktar sa zastavom Češkoslovačke obce sokolske, uz koju su kao počasna straža stupala dva češkoslovačka, ruska i jugoslovenska Sokola te dva bugarska Junaka. Iza zastave COS stupao je načelnik Saveza slovenskog Sokolstva i Češkoslovačke obce sokolske brat dr. Klinger s članom načelnstva COS bratom Havelom, a za njima stupali su predstavnici sokolskih saveza, i to: potstarosta COS br. Truhlarž, starosta ruskog Sokolstva br. Draljing, predsednik bugarskih Junaka br. Lazov, zamenici starešine Saveza SKJ braća Gangl i Paunković, načelnica COS sestra Provaznikova, ministar za fizičko vaspitanje naroda brat dr. Andelinović i druga braća. Starešina pak poljskog Sokolstva brat Zamojski, kako je bolestan na nogama, nije stupao u povorci, već se je pred spomenik doveo kolima. Za predstavnicima pojedinih sokolskih saveza stupala je po jedna četka češkoslovačkih, bugarskih, ruskih i jugoslovenskih Sokola i Sokolice.

Stigavši pred Štrosmajerov spomenik, pred kojim se je skupilo i veliko mnoštvo sveta, Sokolstvo se je postrojilo u kareu i tada je zamenik starešine Saveza SKJ br. Gangl održao sledeći govor:

GOVOR BRATA GANGLA

Predstavnici slovenskog Sokolstva, združeni danas u Zagrebu iz svih krajeva slovenskog sveta, zaustavivši sada svoj ponosni i junački korak pred spomenikom velikog vladike Josipa Jurja Štrosmajera. Naša dužnost sokolska, naime ne bi bila izvršena u punoj meri, kad se ne bi poklonili senima ovog velikog sina našega naroda i ovog najodličnijeg službenika Božjeg!

Veliki vladiko! S čistim i odanim srcem služio si Onome, koji je početak i konac svega života. I kada god si k njemu uzdizao svoj duh, uvek si zadržavajući Ga uplitalo u svoje molitve i molitve za svoj narod, da bi se nad njim razbile tame teške sudbine, da bi dočekao slobodan život na svojoj slobodnoj zemlji. Misao o sreći Tvoje naroda vodila je sve puteve Tvoje života.

Ispod veličanstvene kupole Tvoje katedrale, veliki vladiko, diže se iz naših duša molitva Tvoje plemenite duše: Gospode, blagoslovi moj narod!

I blagoslov Gospodnji pao je na svu velika dela Tvoje blagotvornosti: na znanost i umetnost, koje si unapredivao, na sve nacionalne podvige, kojima si posvećivao najveću pažnju, i na

naše Sokolstvo, koje je u Tebi imalo svog brata čistoga srca i misli. Naše dedove i naše očeve, našu braću i naše sestre, ljubio si sa svojim blagim, Bogu i narodnu odanim srcem i zato također živš u svakom našem srcu.

I taj Tvoj lik, pred kojim sada stojimo — delo našeg velikog majstora — oživljuje u ovom trenutku, te kao da osećamo zamah Tvoje bele ruke i kao da čujemo tvoj mili glas, koji ide od pokolenja do pokolenja iz sokolskog srca u sokolsko srce, i koji govori: Gospode, blagoslovi moj narod!

Sokolstvo se klanja Tvojim divnoj i jedinstvenoj pojavi u nacionalnoj i kulturnoj istoriji našega naroda. I časteći Tebe ono časti i svoje ogromne napore, te kliču velikom dostojanstvenju crkve, vitezu plemenitog mišljenja i borcu za pravo naroda:

Slava Ti na sve vekove!

Svi prisutni kliknuli su »Slava« i poklonili se uspomeni velikog vladike, zatočnika jugoslovenske misli i slovenskog bratstva.

Nakon govora brata Gangla glazba je intonirala »Hej Sloveni« i u tom času položeni su na spomenik krasni sokolski veni s nacionalnim trakama pojedinih sokolskih saveza.

NA MIROGOJU

Na grobovima osnivača Hrvatskog Sokolstva

Odavle uputila se tada povorka na Mirogoj, da se pokloni senima utemeljitelja hrvatskog Sokolstva, dra Josipa Fona i Franje Hohmana, te da na njihove grobove položi vence bratske zahvalnosti i pieteta.

Na grobu dra Josipa Fona

Povorka se je najpre zaustavila pred grobom dra Josipa Fona. Tu je u ime celokupnog slovenskog Sokolstva br. Gangl održao ovaj govor:

GOVOR BRATA GANGLA

Hrvatski Sokol u Zagrebu osnovali su doduše ravnatelj realke Josip Torbar i prvi starešina Ivan Vončina — ali pravi idejni osnivač u duhu Tirševog učenja bio je brat dr. Josip Fon. Na njegov grob, u kome počiva već 35 godina, došli smo sada da se poklonimo njegovoj seni i da odamo počast njegovom svetlom imenu.

Dr. Fon bio je Hrvatskom Sokolu pravi otac, jer je živeo samo za njega i jer je sve svoje velike moralne i materijalne sile žrtvovao samo za njega, sve dok mu teška desetgodišnja bolećica nije sprečila aktivno učestvovanje u sokolskom telesnovaspitnom i nacionalnom radu.

Dr. Fon, kao rođeni Slovenac, ulio je u svoju tvorevinu duh samostvosti i nacionalnog ponosa, onaj duh, koji je bio jedini kadar da iz Hrvata načini narod dostojan ovog imena, a on je to tim lakše mogao da učini, što je držao,

da su Slovenci i Hrvati jedan narod, kojemu je i zajednička sudbina.

Ali još i više! Hrvatski Sokoli preuzeli su od svoga starešine dra Fona ideju, da su Sokoli pozvani da izvrše veliko nacionalno delo i da se zato moraju da odgajaju za hrabre i neustrasive junake. Kao najbliži cilj tom nastojanju postavio je dr. Fon oslobođenje Bosne, kako bi se time omogućio zajednički nacionalni život i s braćom Srbima, koji su u tim svojim krajevima toliko trpeli. Dakle ideja, koja je nakon svetskog rata dobila svoje realno lice u Kraljevini Jugoslaviji i u najvišoj meri u našem jugoslovenskom Sokolstvu.

Kao lećnik genijalan i savršen, kao čovek velik i plemenit i kao Sokol radin u duhu Tirševog slovenskog sokolskog bratstva — tako se sada pred nama izdiže klasični lik brata dra Fona, koji je svoje najveće razumevanje za pravilan sokolski vaspitni rad dokazao i time, što je za učitelja telovežbe pozvao u Zagreb brata Josipa Hohmana — Čeha — koji je došao ovamo iz Srbije.

Čudnovata igra sudbine, koja je već tada u velikoj duši brata dra Fona spajala Slovence u jednu celinu u znaku slovenskog sokolskog bratstva.

Tebi, stoga, brate dre Fonu, kao prvome među prvima u hrvatskom predelu naše zemlje, naš bratski i blagodarni poklik: Slava!

Svi prisutni kliknuli su slava i poklonili se grobu. Zatim je glazba intonirala jugoslovensku himnu i tada su na grob položeni veni.

Na grobu Franje Hohmana

S groba dra Fona pošlo se je na grob zaslužnog načelnika hrvatskog Sokolstva Franje Hohmana, gde je brat Gangl održao sledeći govor:

GOVOR BRATA GANGLA

Pored brata dra Fona smatramo osnivačem Hrvatskog Sokola i brata Franju Hohmana, nad čijim grobom sada stojimo, da mu iskazemo bratsku zahvalnost i odamo sokolsku počast.

Sokolsko odlikovanje grada Zagreba

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije podario je gradu Zagrebu Sokolsku plaketu, svoje jedino i najviše odlikovanje Prekrasan dar češkoslovačkog Sokolstva

Nakon što su se poklonili spomeniku vladike Štrosmajera i grobovima osnivača Hrvatskog Sokolstva dra Josipa Fona i Franje Hohmana, predstavnici jugoslovenskog, češkoslovačkog, poljskog i ruskog Sokolstva te bugarskih Junaka pošli su u Gradsku većnicu na Gornjem gradu da učine kolektivno službeno posetu predstavniku grada Zagreba, gradonačelniku bratu dr. Ivi Krbeču i da tom prilikom učestvuju svečanom predaji Sokolske plakete, kojom grad Zagreb odlikuje Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Ovo jedino i najviše odlikovanje Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije bilo je do sada podareno Njegovom Veličanstvu Kralju Aleksandru I.

U salonima Gradske većnice dočekivali su kao domaćini svoje goste gospoda gradonačelnika i gradonačelnik dr. Krbeč uz pomoć senatora brata Dane Šarića te gradskih tajnika g. Lazanina, dra Dolovčeka, dra Majera i dra Kokalja.

Među prvima stigli su predstavnici općine grada Beograda brat Milan Petrović te načelnik grada Ljubljane brat dr. Dinko Puc. Brat Milan Petrović predao je gradonačelniku dru Krbeču u ime beogradske općine Din 10.000.— kao sletski doprinos Sokolskoj župi Zagreb.

Oko 11 sati stigli su u Gradsku većnicu i ostali gosti, među kojima zamenici starešine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije braća Gangl i Paunković, potstarosta češkoslovačkog Sokolstva brat Josip Truhlarž, načelnik Saveza slovenskog Sokolstva i Češkoslovačke obce sokolske brat dr. Miroslav Klinger, načelnica Češkoslovačke obce sokolske sestra Marija Provaznikova, tajnik Saveza slovenskog Sokolstva brat Vinčenc Stjepanek, starešina bugarskih Junaka brat Dimitrije Lazov, starosta ruskog Sokolstva brat Draljing, starosta Pokrajinskog Saveza ruskog Sokolstva brat Artamonov, predstelnik sletskog odbora i starešina Sokolske župe Zagreb brat dr. Oton Gavrančić, svi starešine sokolskih župa, koji su se nalazili u Zagrebu, kao i druga braća i ugledni gosti.

Tačno u 11 sati stigli su ministar za fizičko vaspitanje naroda brat dr. Grga Andelinović i ministar prosvete dr. Ilija Šumenković.

Svi predstavnici Sokolstva, vlasti i ostali odličnici sakupili su se uz gradskog načelnika dra Krbeča u glavnoj dvorani većnice, gde je izvršena svečana predaja Sokolske plakete gradu Zagrebu.

Brata Hohmana rodila je bratska češka zemlja, u kojoj je imao prilike da crpi svoje tehničko znanje, svoje sokolske vrline i svoju slovensku svest u neposrednoj blizini osnivača Sokolstva dra Miroslava Tirša, koji je tada razvijao svoju delatnost u Praškom Sokolu.

Brata Hohmana odvela je sudbina njegova života iz Praškog Sokola na Smihov, a odatle u poljski Lavov, gde je već delovalo sokolsko društvo. Iz Lavova došao je brat Hohman u naš Vršac, u Banat, gde je bio učitelj gimnastike na tamošnjoj srpskoj gimnaziji. A kada je buknuo srpsko-turski rat, brat Hohman prešao je sa 50 Srba Dunav te kao dobrovoljac stupio u srpsku vojsku, sudelujući u mnogim borbama. Nakon zaključenja mira pošao je u Beograd, a odavle na preporuku Praškog Sokola u Zagreb, gde je stupio u redove Hrvatskog Sokola, preuzevši u njemu tehnički rad.

Brat Hohman predavao je na srpsko-hrvatskom jeziku te je prvi stvorio hrvatsku telovežbačku terminologiju, čime je nadopunio veliki manjak u prvim početcima Hrvatskog Sokolstva.

Hohmanov rad urodio je najlepšim plodovima. Sokolska vežbaonica počela je tada da se stalno napunja, a sokolski rad od tada bivao je sve živiji i napredniji. A što je najviše, to je činjenica, da je brat Hohman uleo u sokolska srca pravi sokolski i slovenski duh, kojim je sam bio prožet već od početka svoje sokolske delatnosti u matiči svega slovenskog Sokolstva — Praškom Sokolu —, u kojem je bio tim duhom zadojen, živio i delujući u tom duhu sve do svoje smrti.

I taj Hohmanov sokolski i slovenski duh nasledili smo kao njegovu baštinu svi mi, koji se ovde klanjamo njegovoj uspomeni, kličući njegovom imenu: Slava!

Prisutni su kliknuli »Slava«, a glazba je tada intonirala češkoslovačku himnu — jer je pokojnik bio Čeh — i u tom času položeni su na grob veni.

Time je slovensko Sokolstvo odalo dužnu počast ovim velikim i zaslužnim pionirima njegove misli.

U Izvršnom odboru Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije bili jednodušnog mišljenja, da je taj Zagreb naš, da je on bio naš i da će i ostati naš! Gde je istorija klesala spomenike slavne hrvatske prošlosti, tamo se otvaraju vrata u bele dvorove junačkog našeg Kralja Aleksandra Karadorđevića.

Kao dokaz naših najiskrenijih osećaja, koje gajimo prema ovom znamenitom gradu, izručujem u Tvoje ruke, brate gradonačelnice, plaketu Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, koja do sada još resi samo dvor našeg viteškog Kralja. Molim Te, da ovaj naš dar primiš uz iskrenu želju, da taj kamen i taj bronc bude vidni znak našeg priznanja i naše zahvalnosti, koju izvolj primiti u ime svega zagrebačkog građanstva, koje nas je tako iskreno i bratski primilo na svoje grud!

Taj kamen i taj bronc govori, da su sva naša nastojanja usmerena u sunčane visine sokolskih ideala bratstva, jednakosti i slobode i da tim idealima ima da služi pero i knjiga, plug i čekić, duša i srce svega našega naroda. Bronc i kamen govori, da su jedan i drugi potekli iz srčike naše zemlje kao dete iz majčinog tela — a ideja i ideal, da su ogromne riznice slovenske duše i misli, kojima je genijalni Tirš označio sokolske puteve i ciljeve!

Moja je radost u toliko veća, što to najviše sokolsko odlikovanje predajem gradu Zagrebu u prisutnosti braće i sestara iz svih slovenskih zemalja! I zato je ta moja radost u toliko veća, što mogu da i u ime naše braće i sestara Čehoslovačka, Poljaka, Rusa i bugarskih Junaka uputim našem belom Zagrebu bratski srdačni pozdrav i da u duhu obgrlim ovaj divni grad s jednakom toplinom i ljubavlju, i najlepšu palatu kao i najskromniju kućicu!

Ovaj grad je danas preplavljen crvenim sokolskim košuljama: naša nacionalna sokolska vojska osvojila je Zagreb! Da, da! Iz kamena gradimo tvrđave a iz bronca kujemo ubojita koplja! Sve je u našim rukama: i blagotvorni mir i ogorčena borba za svetost i veličinu otadžbine! Straža stoji i čeka! Da! Odilaze stari borci — pridolazi mlada, nova generacija. To je samo promena straže. I po svemu slovenskom svetu stoje takve kule — kule slovenske svesti, u kojima vre duh slovenskog sokolskog bratstva!

I tu, u tom nepobedivom obruču moći i slave svega Slovenstva — tu stoji i Tvoj grad, beli Zagreb!

Zdravo!

Govor brata Gangla bio je popravljen oduševljenim poklicima.

U ime češkoslovačkog Sokolstva govorio je zatim potstarosta COS brat Josip Truhlarž. Krasan i jezgrovit govor brata Truhlarža izazvao je na koncu spontano oduševljenje svih prisutnih. Brat Truhlarž predao je tom prilikom u ime češkoslovačkog Sokolstva gradu Zagrebu divnu statu simbolizirajućeg značenja, koja prikazuje sv. Đorđa kako ubija zđaju. To je prekrasna kopija spomenika sv. Đorđa, koji se nalazi na starodrevnim Hradčanim u Pragu, a potiče iz XV stoleća.

U ime poljskog Sokolstva održao je lep govor starešina brat Adam Zamojski.

Naročito toplo govorio je u ime bugarskih Junaka starešina brat Lazov, čiji je govor bio često prekidan oduševljenim odobravanjem.

Na koncu u ime ruskog Sokolstva pozdravio je Zagreb i njegovog predstavnika lepim govorom starosta brat Viktor Artamonov.

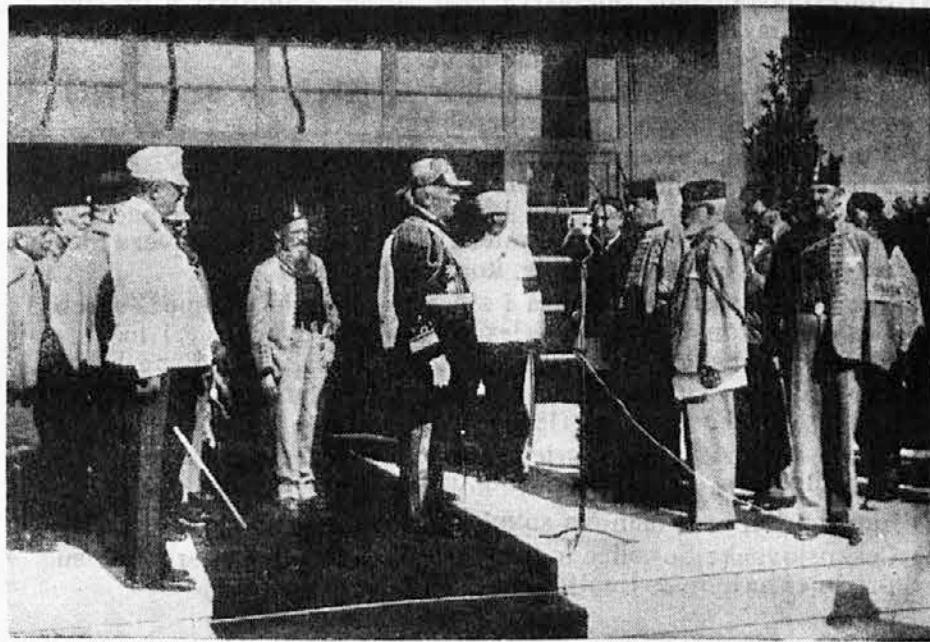
Na sve ove dirljive i tople pozdravne govore odgovorio je gradonačelnik brat dr. Krbeč, koji je zahvalivši se najsrdačnije Savezu Sokola Kraljevine Jugoslavije na visokom sokolskom odlikovanju grada Zagreba te potstarosini češkoslovačkog Sokolstva bratu Truhlaržu na prekrasnom simboličnom daru, pobeđe dobra nad zlim, rekao među ostalim i sledeće:

GOVOR GRADONAČELNIKA BRATA DRA KRBEKA

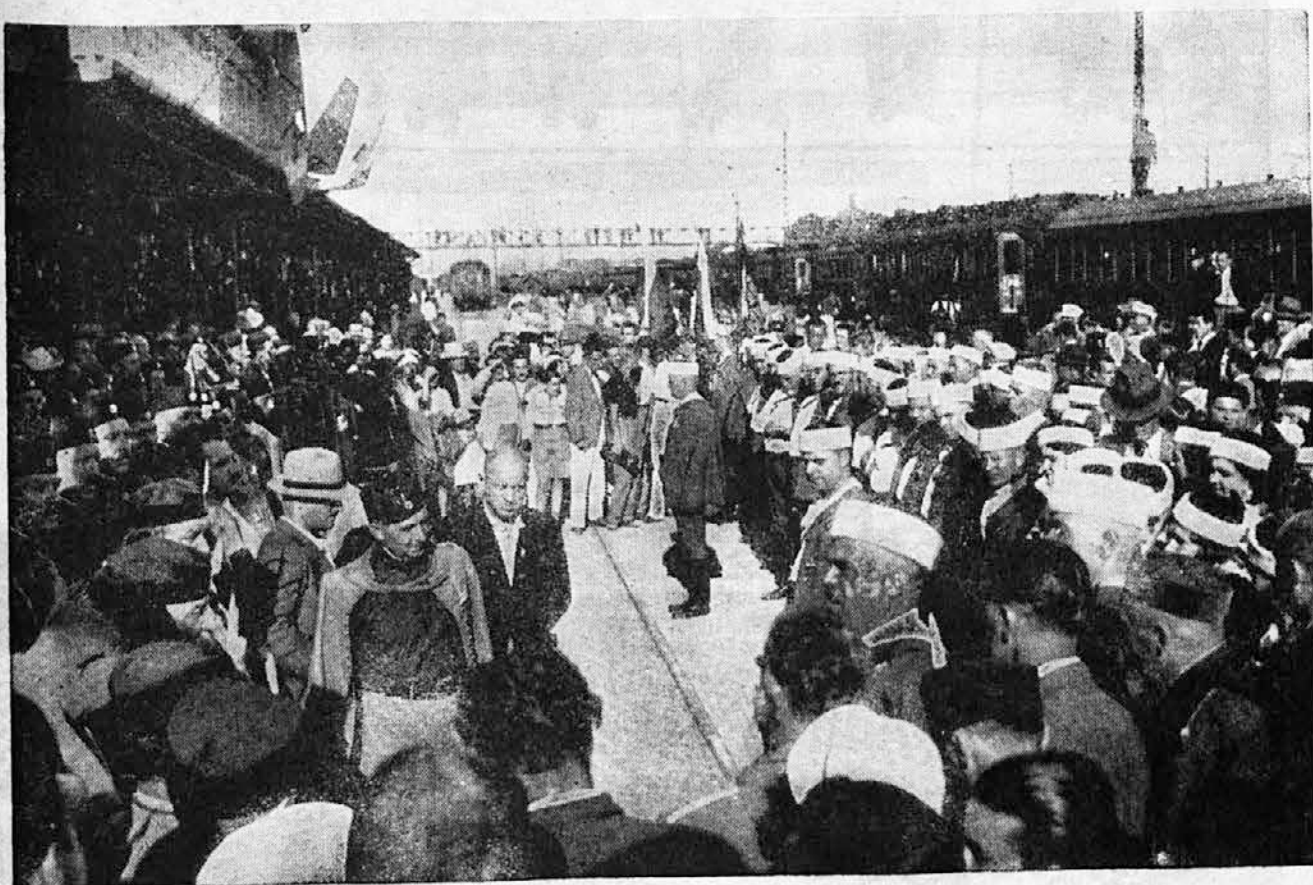
Sokoli su pozvani da u toj borbi sudeluju na strani dobra. Nije dosta da se slo samo konstatuje, već treba da se protiv njega i bori. Ovi divni darovi biće najmilije uspomene gradu Zagrebu, i oni će biti postavljeni u Gradskoj većnici na počasno mesto, zajedno s onim prekrasnim darom grada Praga (Jan Žižka). Sokolstvo u novoj državi stoji pred novim zadacima. Naš narod bio je srećan, da je u velikim danima imao velike ljude. Naša se sreća ponovila: u ovim danima vodi naš narod naš viteški Kralj Aleksandar I (burni poklici: Živo!). On je odredio puteve, kojim ide i jugoslovensko Sokolstvo. On je pokazao cilj, kojim Sokoli kreću i kojim će se kretati. Divna slovenska pesma »Hej Sloveni!« danas je ponešto već zastarela, jer potiče iz dana ropstva i borba za slobodu, iz dana borbe protiv onih, koji su Slovence smatrali inferiornima, a nas Bugare Balkancima, u smislu poniženja. Što međutim vidimo danas? Taj njihov Balkan preselio se je k njima, na sever. Zar u tome nije prst Božji? Prst Božji kaznio ih je, kao što će kazniti i one, koji finansiraju pothvate, kojima je svrha da ometu i naše današnje sokolsko slavlje.

Veličanstveni jubilarni slet u Zagrebu u slici

- 1) Veličanstven doček bugarskih Junaka na zagrebačkom glavnom kolodvoru.
- 2) Defile grandiozne svečane sokolske povorke od skoro 24.000 učesnika pred zastupnikom Nj. Vel. Kralja bratom admiralom Dragutinom Pricom, predstavnicima Sokolstva i vlasti pred Narodnim pozorištem na Trgu Kralja Aleksandra I.
- 3) Veleban pogled na deo severne tribine stadiona na početku druge javne vežbe.
- 4) Dolazak na stadion izaslanika Nj. Vel. Kralja brata admirala Dragutina Price, koga na ulazu u kraljevsku ložu pred počasnim špalirom članova sletskog odbora i starešina zagrebačkih sokolskih društava u prisustvu pretstavnika Saveza SKJ pozdravlja predsednik sletskog odbora i starešina Sokolske župe Zagreb brat dr. Oton Gavrančić.
- 5) Izaslanik Nj. Vel. Kralja brat admiral Dragutin Prica i ban Savske banovine brat dr. Ivo Perović u kraljevskoj loži stadiona za vreme javne vežbe. Otraga levo I zam. starešine Saveza SKJ brat Gangl, desno predsednik slet. odbora i starešina Sok. župe Zagreb brat dr. Oton Gavrančić.
- 6) S leva na desno: predsednik Saveza bugarskih Junaka brat Dimitrije Lazov, potstarosta Češko-slovačke obce sokolske brat Josip Truhlarž, I zamenik starešine Saveza SKJ brat Gangl, tajnik Saveza slovenskog Sokolstva brat Vinčenc Štjepanek, član uprave Saveza Junaka br. dr. Mihajlo Minev i II zamenik starešine Saveza SKJ brat Đura Paunković.
- 7) I zamenik starešine Saveza SKJ brat Gangl, načelnik Saveza SKJ brat Miroslav Ambrožić i predsednik sletskog odbora te starešina Sokolske župe Zagreb brat dr. Oton Gavrančić.

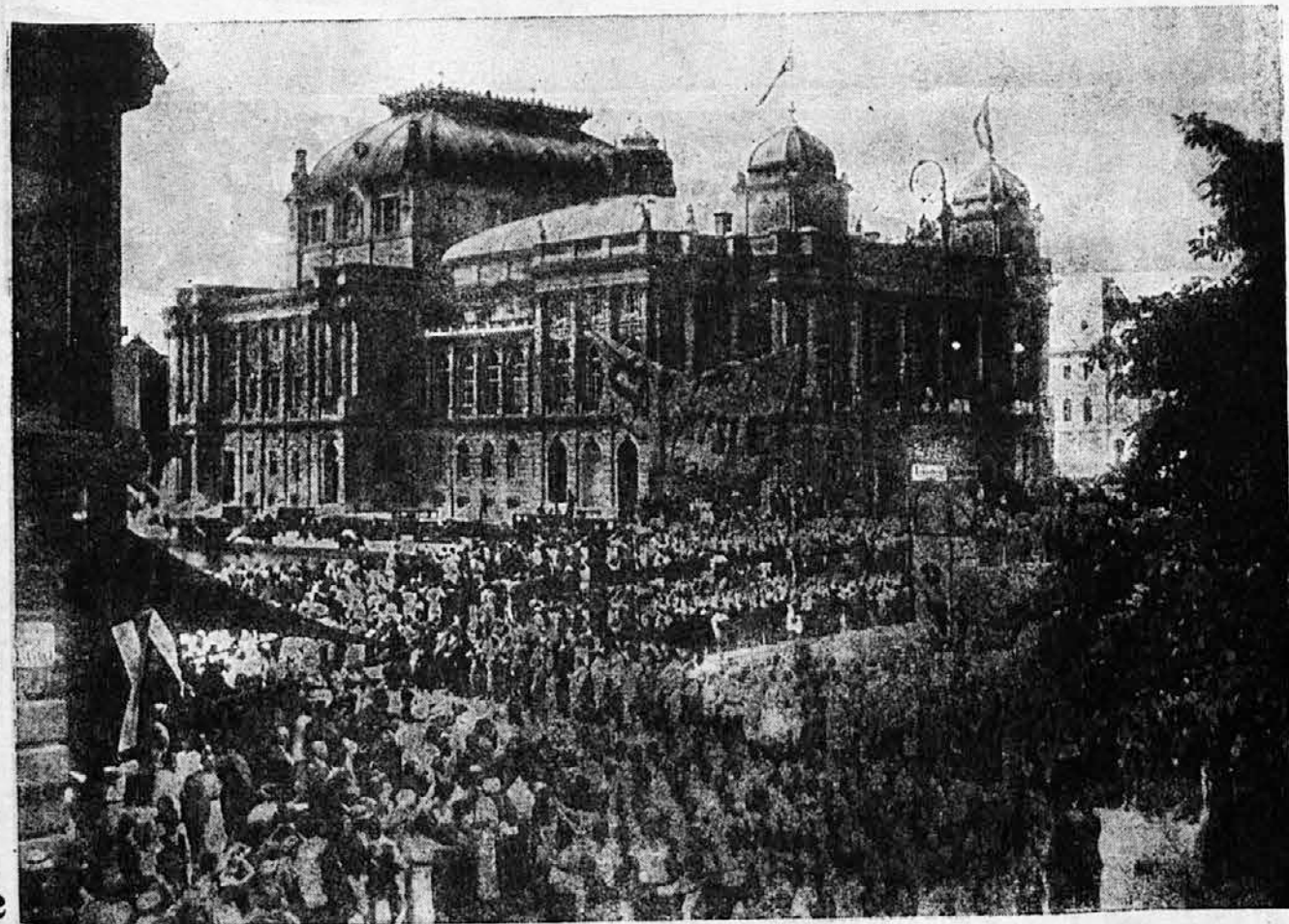
4

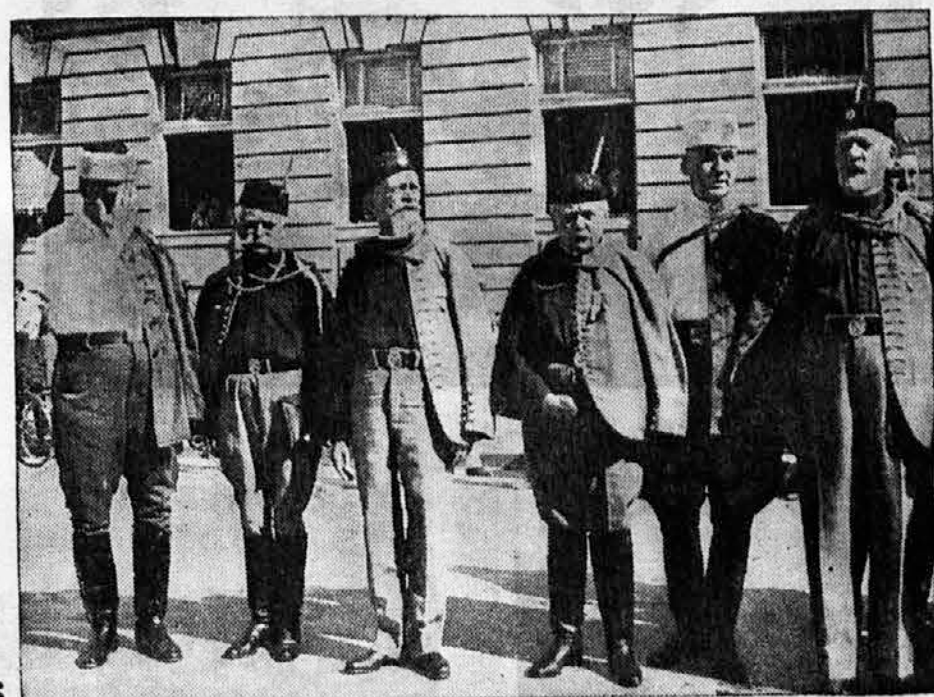
1

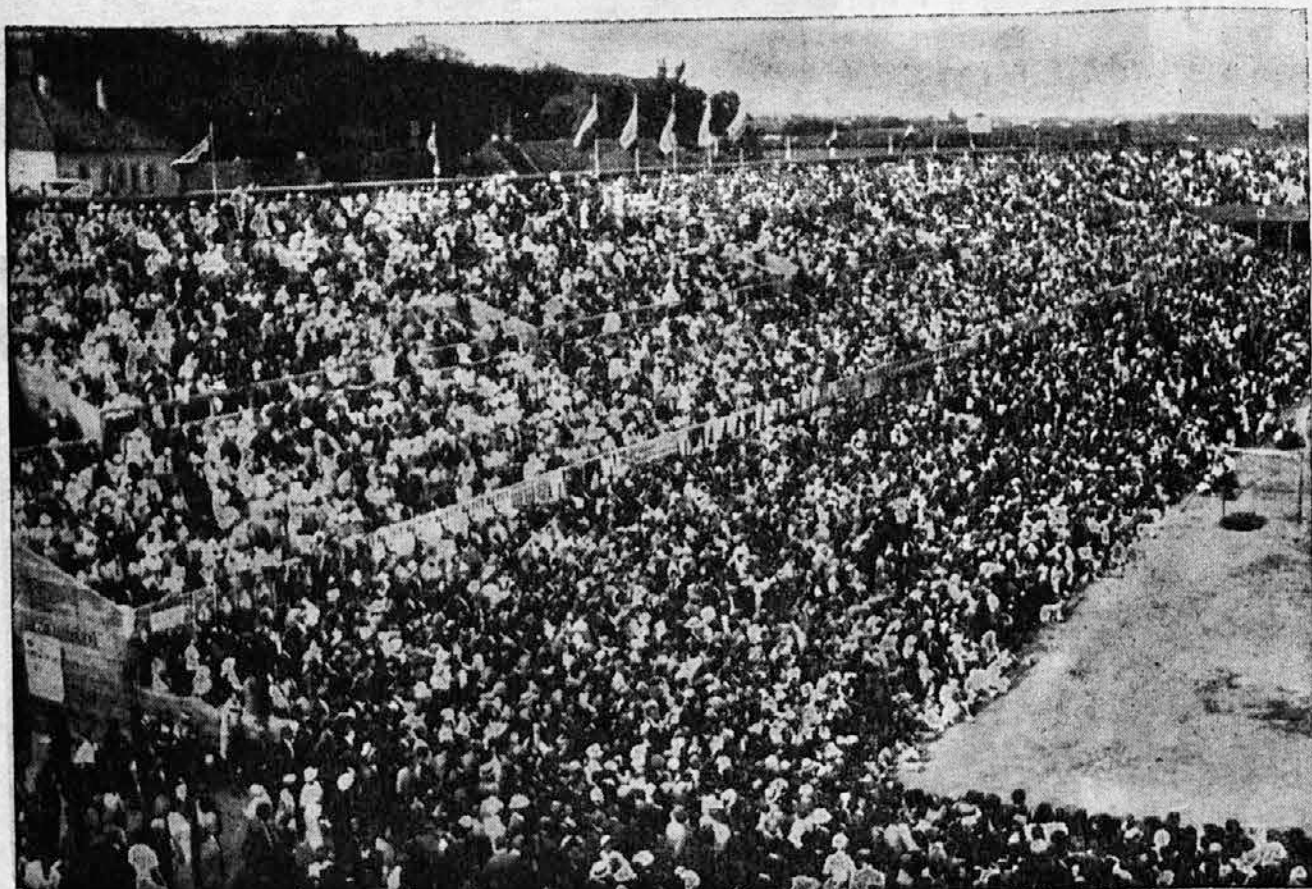
5

2

6

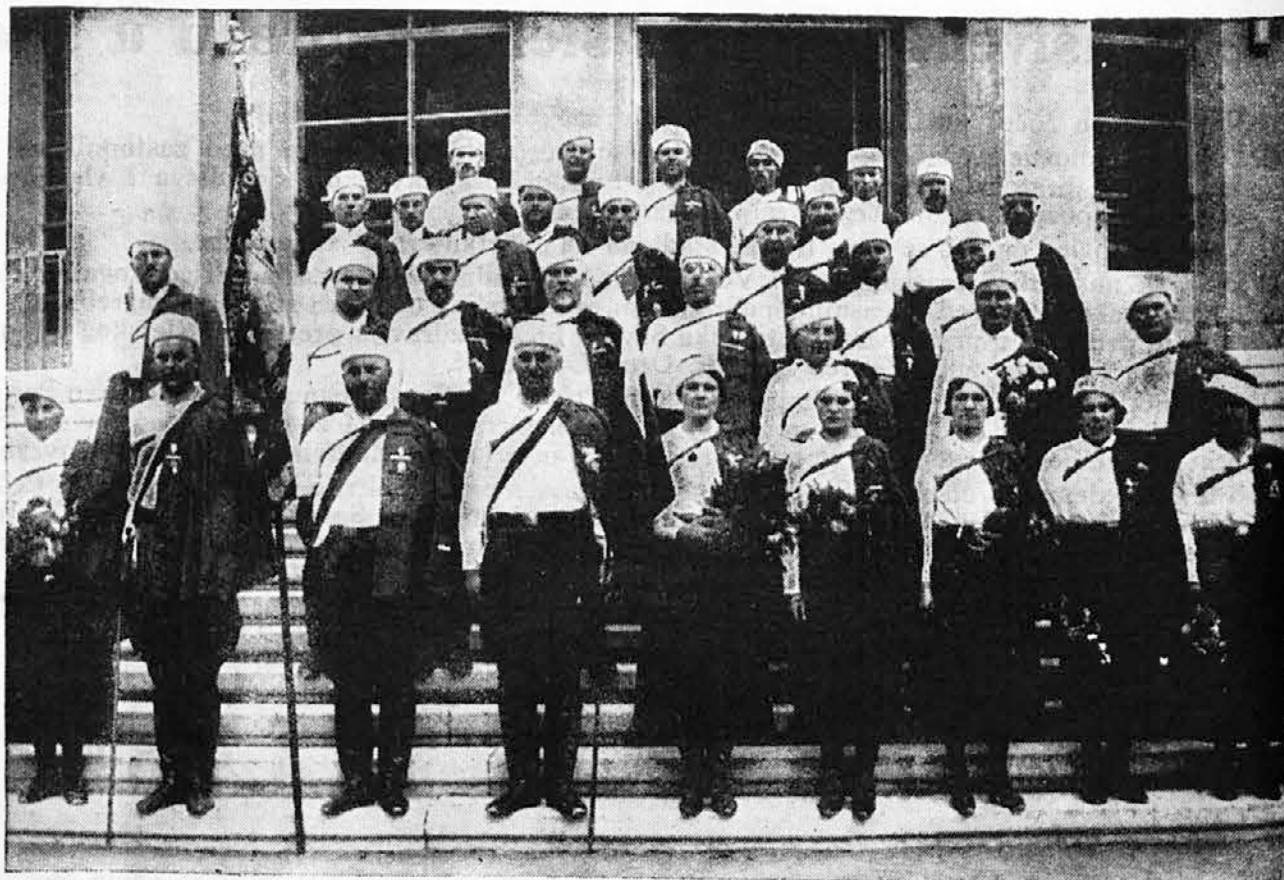

3

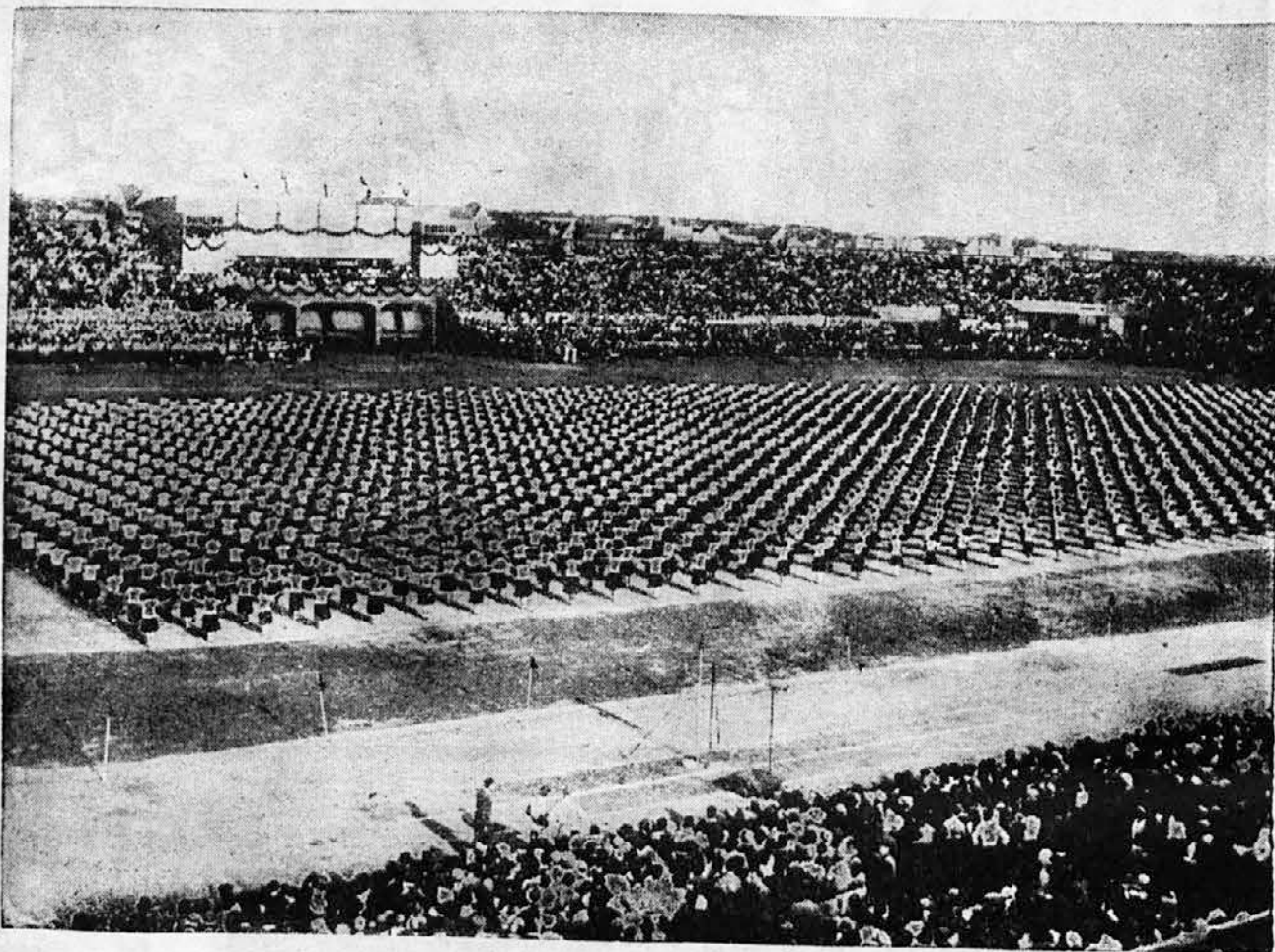

7

- 1) Starešina poljskog Sokolstva brat Adam Zamojski s braćom bugarskim Junacima (s leve brat Lazov, s desne brat Minev) posmatra iz počasne lože javnu vežbu.
- 2) S takmičenja u prostim granama za prvenstvo Saveza SKJ; momenat takmičenja u deseteroboju.
- 3) S takmičenja u prostim granama za prvenstvo Saveza SKJ; brat Aleksa Kovačević, član Sokolskog društva Zagreb II, jugoslovenski rekorder u bacanju kugle, balkanski prvak u bacanju koplja, izneo je na ovim takmičenjima za prvenstvo Saveza SKJ tri pobjede: u bacanju kugle, koplja i diska.
- 4) Pretsednik sletskog odbora i starešina Sokolske župe Zagreb brat dr. Oton Gavrančić (desno) predaje u počasnoj loži na stadionu sletske spomen - značke banu Savske banovine bratu dru Ivi Peroviću (u sredini) i II zameniku starešine Saveza SKJ bratu Đuri Paunkoviću (levo).
- 5) Bugarski Junaci i Junakinje sa svojom saveznom zastavom.
- 6) Vežbe 2400 jugoslovenskih Sokolice pred 60.000 gledalaca.
- 7) Impozantan broj članova sokolskih četa na prvoj javnoj vežbi.
- 8) Čekoslovačke Sokolice u grandioznoj svečanoj povorci bile su predmet najoduševljenijih ovacija.

5

6

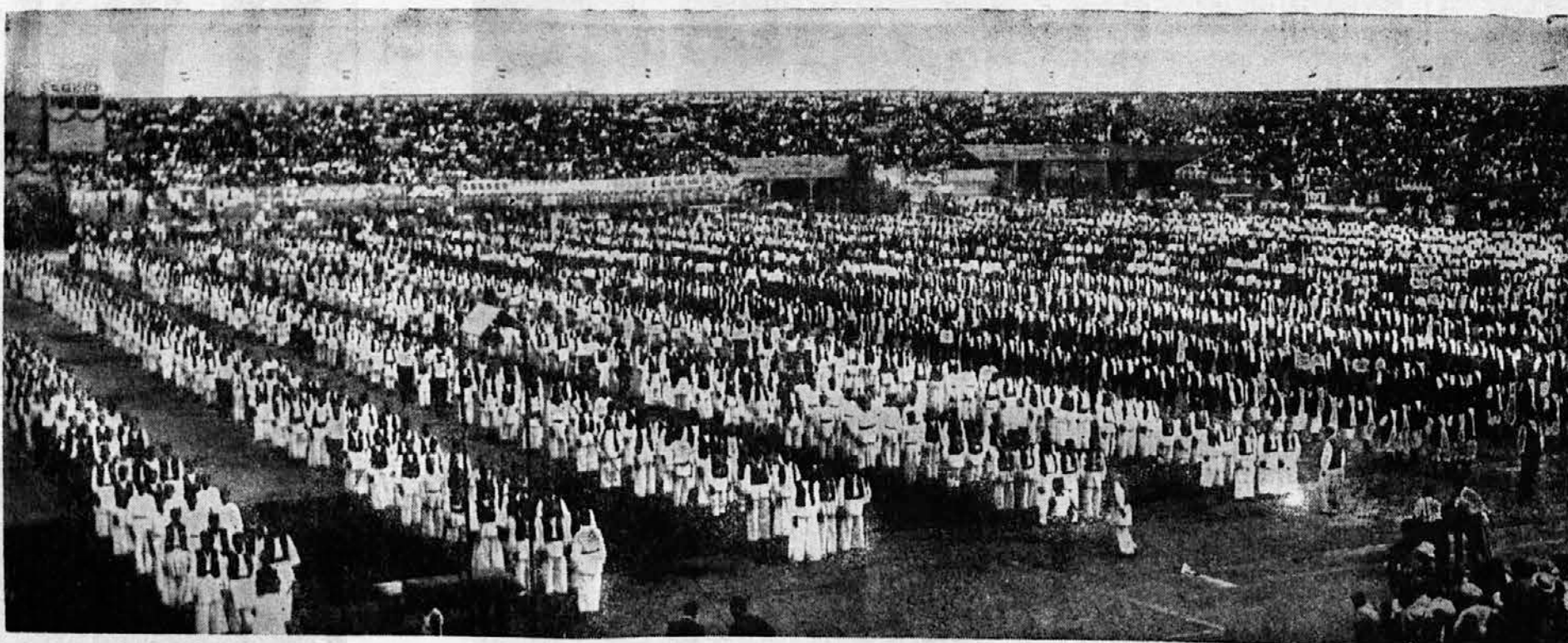
1

2

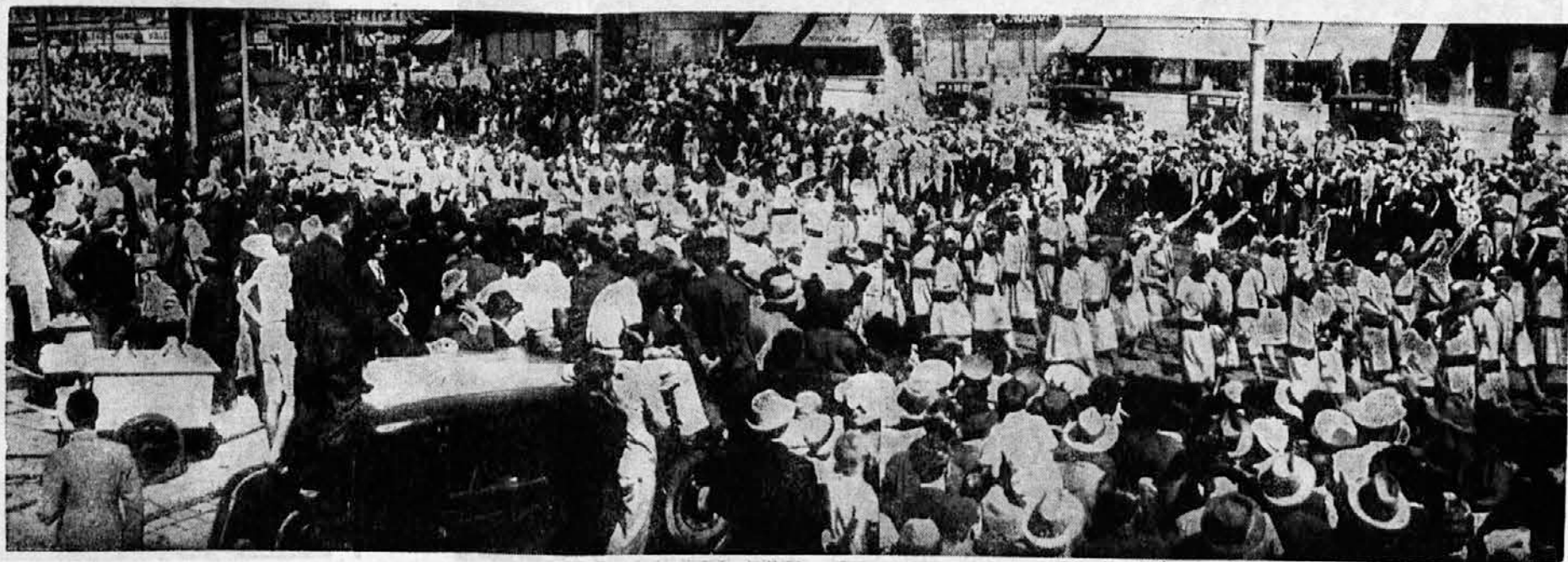
3

7

4

8

Početak javne vežbe

Sama javna vežba počela je u 16.15 sati. Tribine su se već bile napunile ogromnim brojem gledalaca, kojih je bilo preko 40.000. Slika sletista bila je neopisiva. Naročito mesta za stajanje unaokolo celog vežbališta bila su nabijena gledaocima.

Na načelničkom mostu vodio je vežbu načelnik brat dr. Alfred Pihler.

Kao prva tačka bio je nastup župe Zagreb s jubilarnim vežbama. To je bila vrlo originalna i u svojoj izvedbi posve uspela zamisao, da se slet otvori baš nizom sastavljenih vežbi, koje prikazuju razvoj sokolskog života zagrebačke župe, kao i razvoj prostih vežbi pojedinih članskih kategorija posebnice. Ove vežbe, podeljene u tri dela, kao tri faze sokolskog života i njenoga rada, simbolički su prikaz i narodnog života i rada, narodnih igara, narodnog trpljenja u ropstvu, zatim mučnog othrvavanja u teškim danima svetskoga rata i konačno izvojevanja narodne slobode i ujedinjenja, a što ujedno predstavlja i sukcesivni razvoj i napredak Sokolstva i pobodu sokolske misli. Prema vežbama, razume se, komponovana je i njihova glazbena pratnja, koja svojim tonovima izražava ono, što se izražava i simboličkim pokretima pojedinih vežbi.

U ovoj tački nastupilo je 200 članica, 300 članova, 600 članova četa i 60 starije braće. Svi su ovi vežbači i vežbačice bili raspoređeni u slikovitim i simetričnim kolicima, i to s jedne i druge strane članovi društava i četa, a u sredini članice i starija braća. Dok su članovi vežbali prvu vežbu s prvog svesokolskog sleta godine 1906, vežbačice četa su mirovali, a čime se je htelo da pokaže, da u ono doba još nije bilo našeg Sokolstva na selu. Članovi i članice izveli su zatim vežbu za slet u Zagrebu 1924, i tu već vidimo, kao ih prate svojim lakim vežbama i članovi naših sokolskih četa, a što znači, da je tada već naše Sokolstvo počelo da hvata korena i u našem selu. U trećoj odličnoj vežbi članova i članica, naredno sastavljenoj za ovaj jubilarni nastup župe Zagreb, vidimo ujedno i samostalno lepe vežbe članova naših sokolskih četa, koje su danas na tolikom stupnju sokolskog razvoja, da mogu nastupati posve samostalno.

Značenje ovih jubilarnih vežaba župe Zagreb bilo je gledaocima protumačeno pre početka vežbe s načelničkog mosta.

Ova tačka posebnog nastupa župe Zagreb, i po svojoj lepoti i simboličkoj zamisli, i po svome srećnom sastavu, kao i po svojoj izvedbi po vežbama svih kategorija podjednako, pobrala je zaslužan uspeh, jer je to i zaista zaslužila, te je i s pravom bila jubilarna tačka župe.

Nakon ove prve tačke rasporeda, i dok su svi vežbači i vežbačice ove tačke, svrstani u kolone i pripravnici za otpust, još bili na vežbalištu, unosi se u stadion iz kraljevske lože nova župska zastava, dar Nj. Vel. Kralja, a koju ponosno nosi župski barjaktar brat dr. Javand uz počasnu četu pod vodstvom starešine Sokolskog društva Zagreb I brata Milana Juriševića. Počasnu četu zastavi sačinjavali su starešine svih društava i četa župe Zagreb, na čijem je čelu stupao starešina župe brat dr. Oton Gavrančić.

Zastava je tada u delu odala počast prema kraljevskoj loži i obišla unaokolo vežbalište, praćena neprestano burnim i oduševljenim poklicima i zasnosim ovacijama Sokolskog župi Zagreb. To je bio ujedno i zasluženi trijumf i priznanje Sokolskoj župi Zagreb, i svoj njenj braći i sestrama, marnim i požrtvovnim trudbenicima sokolske misli.

U drugoj tački nastupio je, dočekan frenetičkim pljeskom i burnim oduševljenjem, odred vojske, pitomaca zagrebačke pešadijske podoficirske škole. Nastupilo ih je otsećenim korakom, odvažno i junački 180. Oni su pod vodstvom svog odličnog vođe, našeg brata Ivana Kovača, člana uprave Saveza SKJ, referenta za fizičko vaspitanje u Ministarstvu vojske i mornarice, izveli divno svoj nastup i svoje vrlo efektne vežbe s puškama, posve dočivši i ovoga puta, kao i uvek, tradicionalnu vrednost, spremu i savršenu izvežbanost, a time i onaj visoki nivo opće spremne discipline naše dične i slavne vojske. Razumljive su stoga one silne ovacije, s kojima su svi gledaoci najodlučnije ispratili s vežbališta ove vitezove i Sokole.

U trećoj tački nastupili su članovi, u zaista impozantnom i kod nas ni na svesokolskim sletovima do sada neviđenom broju, njih 5200. Kao jedna prodorna reka ili kao silna rečna bujica, nastupali su oni kroz glavni ulaz istočne tribine, da se, razdelivši se u mnogobrojne kolone i nakon što su vrlo dobro izveli rastup, preliju po svemu vežbalištu i da ga prekriju do poslednjeg mesta. Nastup članova izveden je po nacrtu člana tehničkog odbora župe Zagreb br. Frana Švarvalda, a kojim je bilo omogućeno, da vežbači u najbržem tempu dođu na svoja značaka određena mesta, a osim toga prestrujavanjem vežbača stvarao se je time čitav niz vrlo efekt-

nih živih slika. Nadalje treba ovde spomenuti i još jednu zanimljivost, a ta je, da su članovi, u toj svojoj ogromnoj masi, nastupili — kao kasnije i članice — bez čelnih vodnika kolona, a što je jedinstven i prvi slučaj u istoriji sokolskih nastupa na sletovima uopće, vođeni jedino samo jednim jedinim čovekom — načelničkom s načelničkog mosta, bratom drom Pihlerom. Redak je užitak bio videti tu prekrasnu, a u isto vreme tako impresivnu sliku, sliku sokolske snage, lepote i zdravlja, a ujedno i sliku nezadrživog razvoja i napretka jugoslovenskog Sokolstva. Članovi su izveli svoje lepe proste vežbe s velikom skladnošću i vrlo efektno, da su izazvali zanos i silno oduševljenje svih onih bezbrojnih tisuća gledalaca.

U četvrtoj tački, jednovremeno, dok su članovi, sakupljeni u šest golimih struja, uputili se prema izlazu vežbališta, u isto to vreme nastupaju na vežbalište članice. I ovaj momenat bio je po svome silnom dojmu neopisiv. Članice je nastupilo 2400, također najviše do sada na našim velikim sletovima. Njih je predvodila samo jedna vodnica sestra Jovanka Mileusnić, a pod vodstvom s načelničkog mosta zamenice savezne i načelnice župe Zagreb sestre Štefice Brozović. Njihov nastup, koji je inače bio vrlo komplikovan i težak, a što se mora osobito podvući, nije bio izveden onako egzaktno kao nastup članova. Nekoje kolone naime morale su se naknadnim nadodavanjem korigovati u veličini, a što se međutim ni time nije postiglo izjednačenje. Inače sama pojava članica izazvala je kod svih gledalaca jednodušno zanosno odobravanje i buran pljesak. Dojam samog nastupa međutim članice su sasvim popravile, kada su nakon izvedenog rastupa prekrile ogroman deo samog vežbališta, isharavši ga u raznim geometrijskim linijama, tvoreći tako izvanredno krasne i živopisne slike. Same pak vežbe članica bile su vrlo lepe, a njihova izvedba zaista odlična. Harmonični zajednički pokreti s urođenom elegancijom i dobrom uvežbanošću vežbi, u kojima je jako naglašeno ritmički momenat, sve je to izazvalo kod gledalaca neopisivo oduševljenje i višekratno burno pljeskanje.

Nakon članica, jednovremeno dok su one otstupale, nastupili su zatim članovi naših sokolskih četa, u punom broju, koji je prekrpio celo vežbalište, njih 5200. Njihov nastup bio je naročito oduševljeno pozdravljen od svih gledalaca. Oni su nastupali ponosno i odvažno, u svojim raznolikim lepim narodnim nošnjama iz svih naših krajeva. Svojim impozantnim nastupom, naše sokolske čete pokazale su i na ovome sletu, kako je spasnosna sokolska misao uhvatila najdublji korena u srčici našega naroda, na našem selu, koje počinje da živi novim, sokolskim životom. I ovaj njihov nastup je najuverljivije izrazio onaj sokolski kolektiv, zajedničkih težnja za sveopćim narodnim dobrom, i onaj nacionalni totalitet, koji je Sokolstvo postiglo, skupljajući pod svoju jedinstvenu zastavu sve jedinke narodne, bez razlike plemena, vere, staleža, spola i dobi, da iz tih jedinki sačini jednu jedinstvenu nacionalnu kompaktnu celinu te da i najvršćom duhovnom kohezijom svih tih jedinki dađe i stvori najčišći amalgam jugoslovenske nacije. I baš sokolski napredak, sokolski život i rad našega sela, sokolski povezanost i ujedinjenost s gradom, omogućuje ostvarenje tog velikog cilja, cilja jedinstva radi jedinstva.

Što se tiče samih vežbi sokolskih četa, odnosno njihove izvedbe, moramo da konstatujemo sledeće: Članovi naših četa nastupili su, kako se odmah videlo, veoma samosvesno i odvažno, što je i izazvalo onu buru oduševljenja kod gledalaca. Očekivalo se je stoga, da će i njihove vežbe teći jednakom odrešitošću i onako lepo, kako smo ih gledali — naravno, u neuporedivo manjem broju — i na drugim većim našim sletovima. Ali ovde to nije bio slučaj. Jedan deo počeo je svoje vežbe pre nego što je trebalo i pre nego

što je bio završen, inače tako nepotrebu dugi glazbeni uvod. Ipak, prve dve vežbe odvežbane su zatim, može se reći, vrlo dobro, ali treća i četvrta bile su sasvim pokvarene. Po onome što smo mogli sami da konstatujemo posmatrajući vežbe, ne upuštajući se u istraživanje eventualnih drugih razloga, to se dogodilo i radi toga, što je glazbena pratnja za ovaj nastup naših četa bila vrlo nepodesna i upravo premiona za seljačko uho, kao i radi toga, što u toj pratnji nije dovoljno akcentuiran potrebni takt za ovakove vrste nastupa i u tolikoj masi. Nadalje, funkcionisanje zvučnika bilo je vrlo slabo; jakost prenosa zvukova stalno se je menjala, i u pojedinim momentima, na pojedinim delovima vežbališta, nije bilo moguće ni čuti tona a ni razaznati melodije. Radi toga je i došlo najpre do ekstemporiranja, a zatim i do opće zabune vežbača. Istini za volju treba ovde konstatovati i to, da jedan prilican broj vežbača nije bio dovoljno izvežban, a mnogi su i jedva znali vežbe, a što je također dobrim delom kvarilo izvedbu vežbi i bunilo ostale dobre vežbače. U tome pogledu mišljenja smo stoga, da treba apsolutno provadati selekciju vežbača i za nastupe odabirati samo one, koji zaista znadu vežbe. Neoporno je, da kvalitetu treba žrtvovati kvantitet, svugde pa i ovde. A to je važno i radi našeg prestiža, i radi suda mnogih gledalaca i domaćih i stranih, koji se drže samo svojih konstatacija, bez obzira na eventualne argumente i okolnosti, njima nepoznate, a koje bi mogle da delom opravdaju ove, da kažemo samo, nedostatke. — Kad su se čete konačno oslonile samo na vlastito brojanje, njihove jednostavne ali lepe simbolične vežbe tekle su u redu, izvadane skladno i tačno, a što je izazvalo urnebes oduševljenja i odobravanja gledalaca, koji su time, vidi se, ispravno prosudili važan značaj našega sela u našem i sokolskom i nacionalnom životu uopće.

Nakon članova sokolskih četa nastupila su odeljenja naših članova na spravama. Odeljenje naših međunarodnih takmičara nastupilo je pod vodstvom načelnika Saveza SKJ brata Miroslava Ambrožića. U tom odeljenju nastupila su braća: Pristov (Jesenice), Budja (Beograd), Forte i Vadnov (Ljubljana), Grile (Celje), Vukičević (Zagreb) i Ivančević (Zemun). Ovo odeljenje svojim majstorskim izvedbama zadivilo je gledaoce. Osim njih nastupilo je na spravama, pod vodstvom brata Milana Jančkovića, daljnjih 16 odeljenja, među kojima su se mnogi svojim izvedbama naročito istakli i pobrali zasluženo priznanje.

Sledili su zatim posebni nastupi župa Maribor, Mostar i Sarajevo.

Najpre je bio nastup župe Maribor s članovima i članicama, i to 300 članova i 200 članica. Ova je tačka bila izvrsno sastavljena i izvedena. Jednovremeno dok su članovi izvodili svoje vežbe, članice su izvodile svoje, i ta je raznolikost bila osobito efektan i vrlo uspešan.

Zatim je sledio posebni nastup župe Mostar, i to baš u času kada je počeo najednom da duva jak olujni vetar, za kojim se je spustio pljusak. Unatoč toga kršni Hercegovci odvažno su nastupili na vežbalište, prikošeci nevremenu. Nastupili su predvođeni s 37 barjaktara, koji su junački držali svoje zastave od pomamnog olujnog vetra, koji je njima divlje vijao. Vidi se odmah, da je besciljno izlagati toj vremenskoj nepogodi ove valjane i odvažne Sokolove, načelnik s načelničkog mosta naredio je da se povuku s vežbališta pod ulaz istočne tribine. I kad je iza toga nevreme popustilo — a koje je oteglu vežbu za skoro tri četvrti sata, te koje je i velik deo gledaoce nateralo da se nekako sklonu — župa Mostar sa svojim posebnim nastupom ponovno je nastupila. Nastupilo je svega 39 skupina po 9 vežbača, i to sa s jedne i druge strane po 144 člana sokolskih četa a u sredini, u karicu, 24 člana i med njima u sredini 24 članice, dok se je pred kraljevskom ložom postrojilo svih 37 barjaktara.

Poseban nastup župe Mostar bio je odličan, i vežbe ovog nastupa, i članova četa, kao i članova i članica društava, izvedene su, svaka za sebe, upravo uzorno. Sam sastav ovog vežbačkog nastupa učinio je najlepši utisak. Gledaoci su bili oduševljeni.

Posle Mostara nastupila je svojim posebnim nastupom župa Sarajevo. Nastupilo je s jedne i druge strane po 100 vežbača članova četa, zatim po 100 vežbača članova društava i u sredini 80 članica. I ovaj nastup župe Sarajevo bio je zaista odličan po svemu, i po svome sastavu, kao i po svojoj izvedbi. Zasluženi uspeh ove župe svi gledaoci su nagradili višekratnim oduševljenim odobravanjem.

Kao poslednja tačka ove prve javne vežbe, upravo kruna njena, bio je nastup mornarice, koja je nastupila pod vodstvom svog vrednog majstora i učitelja brata Ivana Kovača. Nastupilo je 144 mornara, golih, kao brončanih grudi, svi jednako opaljeni suncem, a što je činilo tako divan kontrast njihovim belim hlačama i kapama. Nastupili su lako, elegantno, dočekani urnebesom oduševljenja. Dok su oni nastupali već se je spustio nad stadionom dubok mrak, pa je vežba

nastavljena pod svetlom reflektora. Nastup i rastup mornara izveden je u jednom hitrom tempu, s najvećom preciznošću, savršeno. Svaki njihov pokret oduševljava i zanosio kao najlepša pesma. Izveli su sastav majstora brata Kovača »Iz bratskog zagrljaja«. Mi smo na ovom mestu već opetovano puta istakli, da su sastavi brata Kovača te njihova izvedba po našoj dičnoj mornarici, kao i vojsci, prava remek-dela, kao i najviši stupanj savršenosti, koju je moguće postići. To vredi i ovoga puta, a što su potvrdile i one tolike tisuće gledalaca, koje su na koncu ove prekrasne izvedbe, koja završava naprednom pesme apoteozovskim »Za'uvek brat i brate« pale u pravi delirij oduševljenja. I među svim onim brojnim odličnicima, kao i predstavnicima svega slovenskog Sokolstva, ova tačka bila je popraćena samo superlativnim izrazima, izrazima spontanog divljenja i ushićenja.

Time je ova prva javna vežba jubilarnog sleta bila završena, polučivši posvemašnji najveći uspeh.

Nakon vežbe imala se je da održi u 9 sati svečana akademija, koja je međutim morala usled sve lošijeg vremena da bude otkazana.

Svečana akademija u Narodnom kazalištu

Dne 4 o. m., u 8.30 sati naveče, nakon prve javne vežbe, održana je u Narodnom kazalištu na Trgu Kralja Aleksandra svečana telovežbačka akademija.

Već davno pre početka akademije bilo je kazalište dupkom puno i nije moglo da primi onaj veliki broj Sokola i Sokolice, koji su svrstani pred ulazom nestrpljivo čekali da uđu, ali uzalud, jer više nije bilo ni jednog slobodnog mesta.

Pored mnogih pretstavnika svega slovenskog Sokolstva, akademiji su prisustvovali: ministar za fizičko vaspitanje naroda brat dr. Grga Anđelić, ministar vojske i mornarice arm. gen. Milovanović, komandant IV arm. oblasti arm. gen. Ljubomir Marić, komandant Sav. div. oblasti div. gen. Bodi, ban Savske banovine dr. Ivo Perović, gradonačelnik brat dr. Ivo Krbeć te mnogi drugi odličnici.

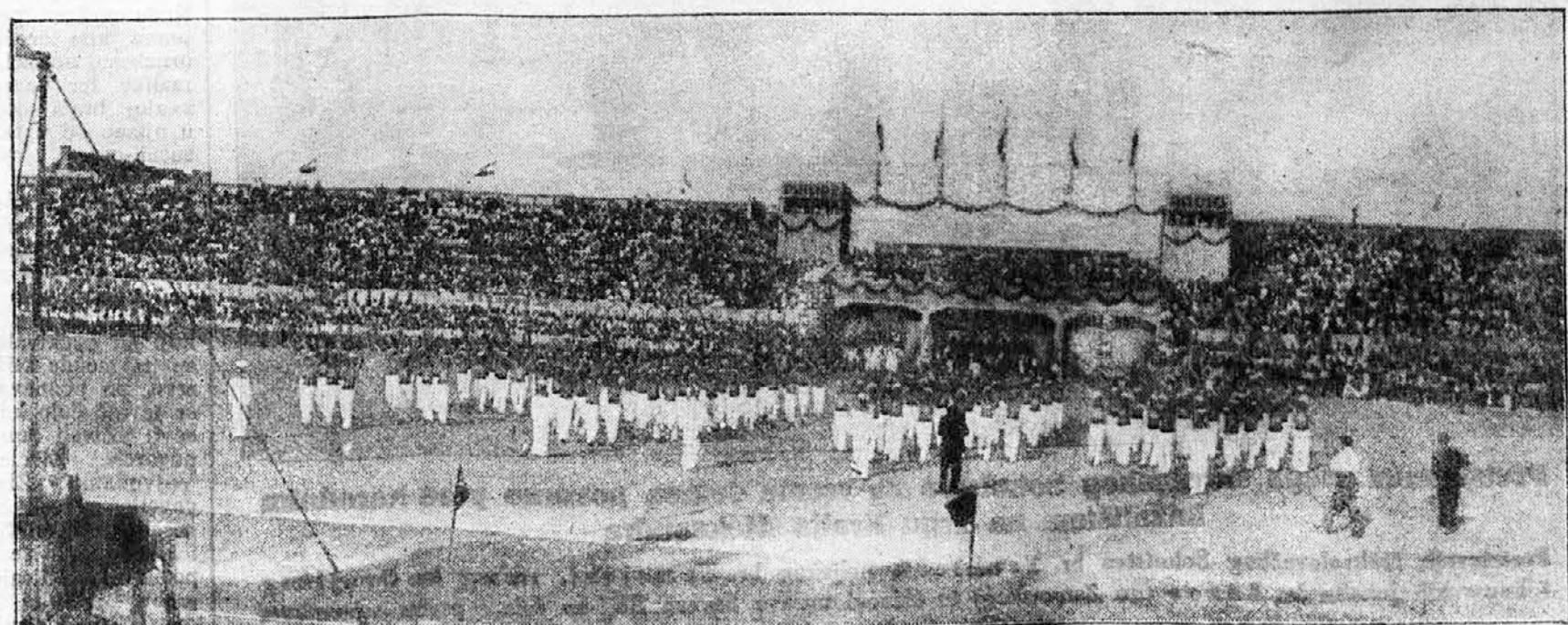
Od strane češkolovačkog Sokolstva, među ostalima, bili su prisutni potstarosta brat Josip Truhlarž i načelnica sestra Marija Provaznikova, od bugarskih Junaka starešina brat Dimitrije Lazov s ostalom braćom i sestrama, zatim pretstavnici ruskog Sokolstva te Saveza SKJ, a od strane sletskog odbora starešina brat dr. Oton Gavrančić zajedno s ostalom braćom i sestrama.

Akademiju otvorila je svečanom overtirom glazba Sokolskog društva Zagreb II pod ravnanjem brata Kroupke. Zatim je nastupilo članstvo Sokolskog društva Zagreb II s ritmičkim sastavom brata Branka Valadžića »Iz bratskog zagrljaja«. Ovaj su sastav prekrasno izveli članovi, koji su pri tome pokazali mnogo smisla za ritam. Simboličkim živim kretnjama tumačena je ova poznata sokolska i narodna pesma. — Drugu tačku izvele su članice Sokolskog društva Bjelovar, i to »Proletnja pesma«, sastav brata Milana Bakica. Celi sastav vezana je celina, u kojoj prevladava bujan proletnji život. Članice izvele su ovaj sastav veoma skladno i graciozno. — Treća tačka bila je »Ritmička šestica« od brata D. Novakovića, a koju su izveli članovi Sokolskog društva Beograd VII. I ovaj je sastav zadivio gledaoce, jer je bio prvorazredno izveden, iako obiluje komplikovanim elementima, a koje su članovi izveli s lakoćom. — Četvrta tačka bio je »Turski marš« od brata Milana Bakica, koji su izveli članovi Sokolskog društva Bjelovar, po-

kazavši ovime visoku kulturu ritmičke gimnastike. Svojim živim i impulsivnim izvođenjem zadivili su vredni Belovarčani sve gledaoce. — U petoj tački nastupili su ponovno članovi Sokolskog društva Belovar, koji su izveli opet sastav brata Bakica »Ritam mladosti«. Autor je želeo da prikaže jednom harmoničnom telovežbenom celinom, kako je život, a napose vedar život zlatne mladosti pun ritma. — Šesta tačka bio je isto sastav brata Bakica »U lugu«, koji su izveli članovi i članice Sokolskog društva Bjelovar, prikazavši u starom slovenskom lugu pastirske igre. — Kao sedmu tačku izveli su članovi Sokolskog društva Bjelovar sastav brata Bakica »Roblje«. Sastav je podeljen u dva dela; prvi simboličkim kretnjama izražava tegobu života, težnju za slobodom i klonulost, a u drugom delu borbu za oslobođenjem, individualni razvoj i zatim svesnu i složnu jakost i uspeh zajedno oslobodenjem. Ovaj sastav ima zaista nekoliko vrlo snažnih i sugestivnih elemenata, ali je ponešto razvučen i isprekidan. — U osmoj tački nastupile su članice Sokolskog društva Bjelovar, koje su izvele sastav brata Bakica »Pesma bez reči«. Odličan sastav poetske snage i lepote, izražen pokretima. — U devetoj tački nastupili su članovi Sokolskog društva Bjelovar, koji su izveli sastav brata Bakica »Pesma borbe«. To je himna radu, ustrajnosti i borbe, koja poziva na rad. — U desetoj tački nastupile su članice Sokolskog društva Zagreb IV, koje su izvele odličan sastav brata Milana Jankovića »Ritam i pokret«. — U jedanaestoj tački izveli su članovi Sokolskog društva Bjelovar sastav brata Bakica »Naš rad«. I ovaj sastav vrlo je zanimljiv i polučio je lep uspeh. Jedan deo gledalaca stalno je aplaudirao autoru bratu Bakicu i tražio da izide pre zator, ali se vredni autor iz sokolske skromnosti nije pokazivao. — U dvanaestoj tački izvele su članice Sokolskog društva Samobor sastav sestre Matijević »Evolucija i ritam«, koji je polučio krasan uspeh. — U trinaestoj tački nastupile su članice Sokolskog društva Osijek u Večeroj »Šestici«, koja se izvanredno dopala. — U četrnaestoj tački nastupilo je deset mornara, koji su s poznatom savršenošću izveli sastav »Hej trubaču« od brata Kovača.

Konac ove krasne i odlično uspele akademije završila je glazba Sokolskog društva Zagreb II maršem.

Nastup mornarice

Veličanstvena sokolska povorka

U pravom triumu i u zanosnom oduševljenju nepreglednog mnoštva zagrebačkog građanstva i ostalih nebrojenih desetaka tisuća učesnika sokolskog slavlja, ohasuša posvuda kišom cveća, prošla je veličanstvena manifestaciona sokolska povorka od preko 23.000 Sokola i Sokolica ulicama Zagreba — Burne ovacije slovenskoj sokolskoj braći bugarskim Junacima, Čehoslovacima, Rusima i Poljacima

Sjajan defile pred izaslanikom Nj. Vel. Kralja braćom admiralom Pricom na Trgu Kralja Aleksandra pred Narodnim kazalištem

Najgrandioznija priredba jubilar-nog sleta u Zagrebu svakako je bila veličanstvena sokolska povorka dne 5. o. m., koja je svojim impozantnim brojem od preko 23.000 Sokola i Sokolice učinila na sve, koji su je promatrali, najdublji dojam i izazvala nepopisivo oduševljenje i vrhunac zanosu i oduševljenja. Pozdravljajući urnebesno povorku, i obasipujući je čitavim kitama cveća, srce belog našeg Zagreba naročito iskazalo je prema svojoj rođenoj braći i sestrama, kao i prema svoj svojoj slovenskoj braći, svoju nepritajenu, istinsku, otvorenu bratsku ljubav i toplinu svojih domoljubnih i slovenskih osećaja. Oni toliki dirljivi prizori oduševljenja i zanosu, kojim su podjednako u povorci bili dočekivani i pozdravljani predstavnici svih delova naše otadžbine, pokazali su, da srce jugoslovenskog Zagreba, ponosne hrvatske metropole, podjednako vruće, žarko kuca s onim celog našeg jedinstvenog i nerazdruživog naroda, kao i s onim sokolskim srcem, koje je uvek prvo i na braniku jugoslovenskih ideala i propovednik i apostol slovenskog bratstva i slovenske uzajamnosti. I Zagreb je duboko osetio u tim danima velikog sokolskog slavlja, da je i dušom i telom uz svoje Sokole, da ga zanosi sokolska misao i da u njegovoj duši gori neugasivi osećaj jugoslovenski.

Formiranje povorke

Već ranim jutrom sav Zagreb bio je na nogama i pripremao se da vidi, da što bolje, oduševljenije, lepše i srdačnije pozdravi velebnu sokolsku povorku, njene učesnike iz svih krajeva otadžbine kao i mile i drage slovenske goste. I zato su se sve ulice i trgovi već zarana punili nepreglednim mnoštvom naroda, koje se je natiskivalo, da dobije što lepše i vidnije mesto.

Sama povorka formirala se je na prostoru Trga Kralja Petra i u svim okolnim ulicama i trgovima, određenim kao zborna mesta za pojedine delove povorke i pojedine župe.

Celo povorku sa starešinstvom svih slovenskih sokolskih saveza nalazilo se je na zapadnoj strani trga prema Boškovićevoj ulici, kuda je povorka i krenula. Bugari su se smestili na južnoj strani trga, Čehoslovaci na severnoj, a Rusi na istočnoj. Župe pak bilo su formirane ovako: Banjaluka u Beogradskoj ulici, Beograd, Bjelovar,

Celje, Cetinje, Karlovac, Kragujevac, Kranj, Ljubljana, Maribor, Mostar na Krešimirovom trgu, župa Niš u Beogradskoj ulici, Novi Sad i Novo Mesto u Šubićevoj ulici, Osijek i Sarajevo u Klaučičkoj, Skoplje u Lorkovićevoj, Split u Dukljaninovo i Lopašićev, Sibenik-Zadar u Tomašićev, Sušak-Rijeka, Tuzla i Užice u Račkoga ulici, Varaždin u Dordićev, Veliki Bečkerek u Smičiklasov, a župa Zagreb u Radišinoj i Solovljevoj ulici, dok se je brojna konjica, koja je sačinjavala začelje povorke, smestila u Ivkančevu ulicu. Poznavalac topografskih prilika Zagreba videće, da je za formiranje povorke morao da bude obuhvaćen vrlo velik kompleks ulica i trgova, da bi se mogla da uredno smesti ova ogromna masa učesnika povorke, i to da se smesti tako, da se održi kontinuitet povorke prema stalno utanačenom redu. Uopće organizacija povorke bila je odlična.

Povorka polazi...

Veličanstvena sokolska povorka krenula je tačno u 8 sati, kako je bilo i određeno, i to, kako smo već spomenuli, Boškovićevom ulicom i dalje ostalim.

Na čelu povorke bila je glazba Sokolskog društva Zagreb I, a odmah iza nje predstavnici sletskog tehničkog odbora i načelnik župe Zagreb brat dr. Alfred Pihler, za njim članovi načelnštva tehničkog odbora Saveza SKJ, i to: savezna načelnica sestra Skalarjeva, zamenik saveznog načelnika brat Jeras, sestra Slapničar, sestra Mandrino, brat Prošenc i brat Kostanapel.

Odmah za njima stupalo je starešinstvo Saveza slovenskog Sokolstva zajedno s predstavnicima svih slovenskih sokolskih saveza, i to u prvom redu: starešina ruskog Sokolstva brat Drajling, starešina bugarskih Junaka brat Lazov, potstarosta čehoslovačkog Sokolstva brat Truhlarž i prvi zamenik Saveza SKJ brat Gangl, za njima pak načelnik čehoslovačkog Sokolstva i Saveza slovenskog Sokolstva brat dr. Klinger, načelnik Saveza SKJ brat Ambrožić te brojni članovi uprave Saveza SKJ.

Starešina poljskog Sokolstva brat Zamojski, tajnik Saveza slovenskog Sokolstva brat Stjepanek i zamenik starešine Saveza SKJ brat Paunković nisu učestvovali u povorci iz zdravstvenih razloga, već su bili na balko-

nu Narodnog kazališta, odnosno pred glavnim ulazom.

Kada je vođa povorke načelnik brat dr. Pihler dao znak, udarila je glazba »Sokolsku koračnicu« i povorka je krenula, odmah burno pozdravljena od ogromnog mnoštva građanstva, koje je zaposelo sve trotoare i slobodna mesta, i izišlo listom na prozore i balkone kuća, iskićenih morem jugoslovenskih zastava.

Za članovima uprave Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije stupali su najpre bugarski Junaci i Junakinje, koji su za sve vreme povorke bili posvuda predmet osobito toplih simpatija i oduševljenih ovacija. Za bugarskim Junacima stupali su brojni čehoslovački Sokoli i Sokolice, njih 700, koji su bili nado sve stalno i neprekidno najoduševljenije i najsrdačnije pozdravljani. Za Čehoslovacima stupali su ruski Sokoli i Sokolice, koji su također bili posvuda burno i oduševljeno pozdravljani. Za slovenskim sokolskim gostima stupalo je po abecednom redu svih 25 Sokolskih župa, time, da je župa Zagreb bila poslednja. Svaka župa stupala je ovim redom: načelnik, odnosno zamenik župskog načelnika, tehnički odbor župe, a za ovim starešina župe s članovima uprave, a zatim članovi pa članice. Pred svakom formacijom, kao i pred svakom župom nošeni su standardi. Pred bugarskim Junacima nošen je standard s napisom »Savez slovenskog Sokolstva, Bugari«.

Odmah, netom je povorka pošla, već na prve njene učesnike pa dalje na sve ostale kroz celo vreme padala je prava kiša cveća pa i celih kita cveća, koje je bacano s prozora i balkona, kao i sa samih ulica i trgova. I kako god je povorka sve više odmičala prema središtu grada i njegovim glavnijim ulicama, tako je sve više raslo oduševljenje, klicanje, pozdravljanje. Ovacije nisu prestajale. Odsavud orila se pesma, glazba, čulo se gromko pozdravljanje i otpozdravljanje, svugde poklici »Zdravo!«, »Na zdravlje!«, »Zdravje!«, »Živeli!« i tako neprestano. Od Boškovićeve ulice povorka je krenula istočnom stranom Strossmayerovog trga, južnom i zapadnom stranom Strossmayerovog trga i Zrinskoga trga, Nikolićevom ulicom, Preradovićevom, Žerjavčevom, Vukotinovićevom, Vilsonovim trgom, Klaićevom ulicom, severnom stranom Trga Kralja Aleksandra mimo Narodnog kazališta, gde je povorka u defileu odala počast izaslan-

Uprava Sokolske župe Cetinje, u narodnoj nošnji, za starešinom župe br. G. Miloševićem i zam. starešine br. M. Bajićem (u sredini) defiluje na čelu svoje župe pred izaslanikom Nj. Vel. Kralja pred Narodnim kazalištem na Trgu Kralja Aleksandra

ku Nj. Vel. Kralja bratu admiralu Dragutinu Prici te predstavnicima vlasti i svega slovenskog Sokolstva, koji su bili okupljeni na balkonu kazališta i dole pred glavnim ulazom. Zatim je povorka odavle produžila Masarikovom i Gundulićevom ulicom, Ilicom, Jelačićevim trgom i dalje jedan deo Jurišićevom ulicom, a drugi Praškom ulicom pa prema Trgu Kralja Petra, odakle su se pojedine formacije kao i župe odvojile svojim smerovima i zatim razile.

Ogromno oduševljenje građanstva

Grandioznost povorke mogla se je istom da nazre kad se je povorka sve to više razvijala, odmičući sve dalje i dalje velikim i prostranim zagrebačkim ulicama i trgovima. Jedna valjda među najlepšim slikama bila je, kad je povorka produžila od glavnog kolodvora prema Zrinskom trgu. S jedne i druge strane povorke je prolazila mimo neprobijni špalir građanstva, koje se je u sjajilo na desetine i desetine tisuća. Uzduž celog Zrinjeva, pogotovo sa strane parka, građanstvo se je poredalo u jednom nepreglednom i dubokom živom pojasu, na čičkano glava uz glavu, staro uz mlado, bez razlike spola. Sve sedalice, kojima se inače za vreme promenade služe Zagrepčani, bile su prosto razgrađene i poredane tik uz trotoar uz koji je povorka prolazila i na njima se je sedilo i stajalo, kako je već ko ugrabio priliku. A opet na jednom neprekidnom nizu tih sedalica, koje su gledaoci postavili pred sobom, bile su čitave hrpe najraznoličnijeg cveća, kojim su učesnici povorke bili formalno zasipani. Ko bi mogao da opiše tu onaj silni val oduševljenja, koji se je dizao, ono izmješeno srdačno, toplo, otvoreno bratsko i sestrinsko pozdravljanje i otpozdravljanje! Sve je bilo u zanosu, sve u neopisivom ušijanju. I tako redom dalje, kuda god je povorka prolazila. Klicalo se i pozdravljalo sa svih strana. I s ulica, i s prozora i s balkona zgrada. I to neprestano, od početka do kraja povorke, koja je prolazila puna dva sata. Bilo je u tim momentima vrlo dirljivih i uzbudljivih prizora ganuća i iskrene radosti, i to kako među gledaocima tako i među samim učesnicima povorke. Sve je kipeo od sreće i radosti, od oduševljenja i zanosu, sve je bez razlike prožimao osećaj iskrenog bratstva i ljubavi, osećaj jedinstva i nacionalnog ponosa, osećaj sokolski, jugoslovenski, slovenski.

Što da kažemo samo o tome, kako su bili dočekani braća bugarski Junaci i sestre Junakinje, kako opet braća i sestre čehoslovački Sokoli i Sokolice, a kako braća i sestre ruski Sokoli i Sokolice! Ta oni sami bili su neopisivo razdragani, upravo do suza ganuti tim silnim izljevima najiskrenijih simpatija i slovenskog bratstva. Kuda god su prolazili zasipala ih je prava kiša cveća i dočekivali su ih urnebesni poklici. Svuda i od svih, bez razlike. Jer Zagreb je htio da pokaže svojoj braći slovenskim gostima, da u njemu od vjekada bježi živi i neprepušni osećaj slovenskog bratstva.

Isto tako bili su podjednako toplo oduševljeni, srdačno, zanosno, silno pozdravljani i svi naši jugoslovenski Sokoli i Sokolice, podjednako vruće i iskreno svi, bez razlike ko su i odakle su. A ipak, bilo je i podeljenih simpatija. Bilo je i onih, obojega spola, koji su očekivali svoje ljubimce, jer su im možda bliži po kraju, po srodstvu, po poznavanju ili inače. I zato se je tad čulo kako se prolomaju glasovi: »Živeli Sumadinci!«, »Živeli Crnogorci!«, »Živela Dalmacija!«, »Živeli Vojvodanici!«, »Živeli Bosanci i Hercegovci!«, »Živeli Slovenici!«, »Živeli Zagorci!«, »Živeli Srbijanci!«. Vikalo se i klicalo kako se stiglo i kako se prepoznavalo. Klicalo se Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Novom Sadu, Nišu, Cetinju, Splitu, Sibeniku, Sušaku, Skoplju, i ko bi sve nabrojio.

Svima, svima bez razlike bile su priredene najburnije ovacije.

A kad su opet izbile u povorci one impozantne i nepregledne falange naših sokolskih četa, kršnih, gatavih, opaljenih suncem, u tolikim raznolikim lepim narodnim nošnjama, onda je zaista nesuzdrživi osećaj udivljenja a ujedno i najvećeg priznanja obuzeo bez razlike svakog pa i najuzdržljivijeg i najhladnijeg posmatrača ove velebne povorke. A naši seljaci, gori, samosvesni, veseli stupaju odrešito, odvažno, viteški, smelo, kao što su isto tako polazili i u najveća iskušenja. Jer ideali za kojima se oni istinski zanesu, kad su da ih s osmehom na usnama povedu i u smrt. To je ona idealna naša sokolska vojska, to je ona naša narodna vojska, koja daje najviše a i najbolje sinove našoj slavnoj uzdanici.

A naše Sokolice? Naše drage sestre? One su istom, sve one iz svih krajeva bez razlike prolazile u pravom triumu, obasipane kitama cveća i pozdravljane najsrdačnijim poklicima i simpatijama. Ogroman pak broj od njih u svojim divnim narodnim nošnjama, koje su očaravale. Bile su to zaista slike tolike lepote, da ih je vrlo teško i tek približno dočarati bleđim rečima.

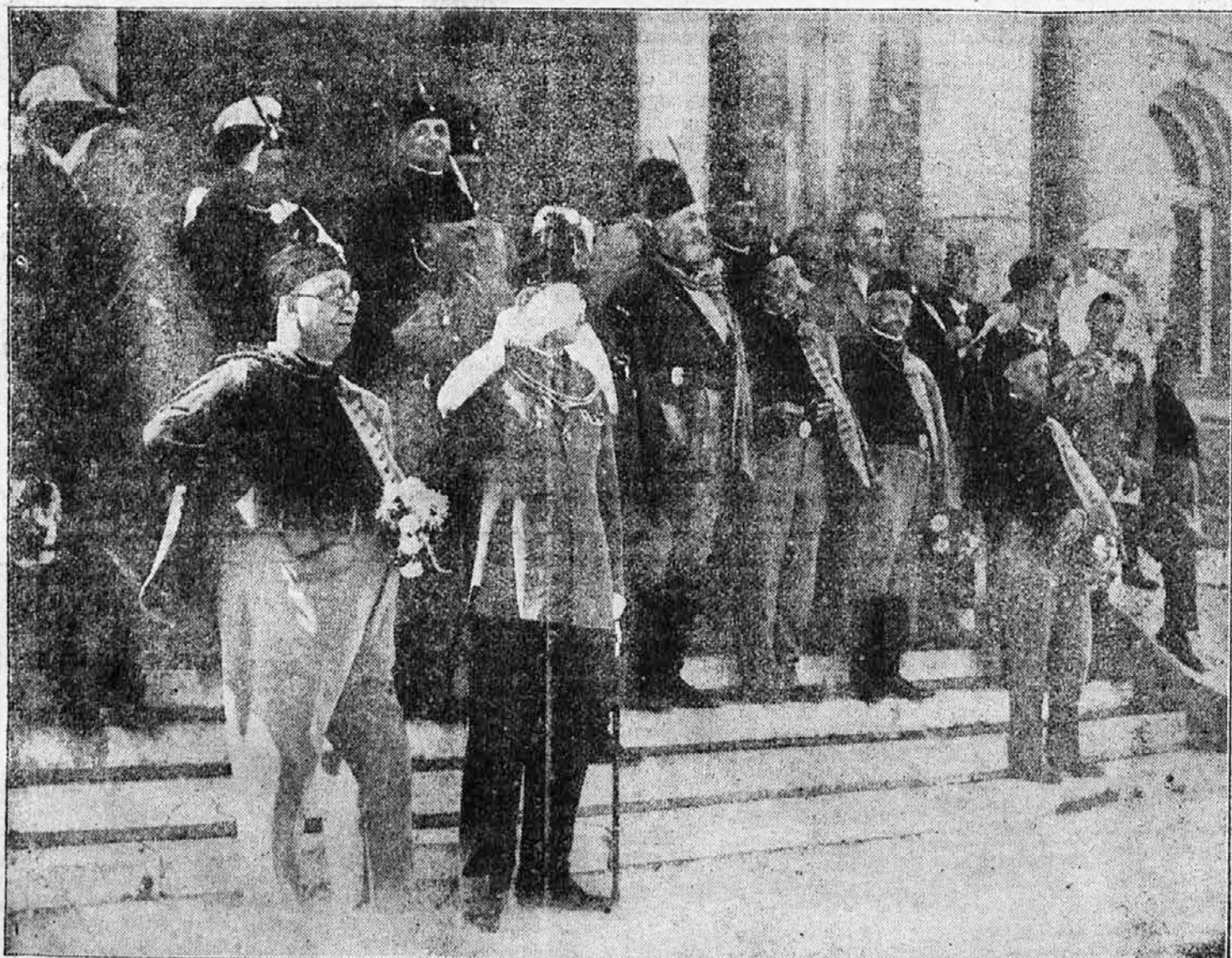
Ukratko, Sokolstvo, jugoslovensko Sokolstvo sa svojom slovenskom sokolskom braćom slavilo je toga dana u Zagrebu svoj pravi trijumf. A to nije bilo samo veličanstveno sokolsko slavlje, već pravo narodno, koje se retko vidi.

Defile povorke pred izaslanikom Nj. Vel. Kralja braćom admiralom Pricom pred Narodnim kazalištem na Trgu Kralja Aleksandra

Sav trg Kralja Aleksandra, a naročito u blizini Narodnog kazališta bio je već pre nego što se je povorka uopće uputila zaposnednut ogromnim mnoštvom naroda, iako je tu celo povorku stiglo tek u 9.20 sati.

Na balkonu kazališta, ukrašenom prekrasnim sagovima, nalazio se je izaslanik Nj. Vel. Kralja brat admiral Dragutin Prica s predstavnicima vojnih i civilnih vlasti, slovenskog Sokolstva i ostalim odličnicima, a među kojima su bili zapaženi: ban Savske banovine dr. Ivo Perović, u sokolskoj odori, gradski načelnik dr. Krbeš, s gospodom, ministri dr. Anđelić, dr. Srkulj, dr. Šumenković, general Milovanović, generali Marić, Damjanović, Bodi, Drašković, Teržić, senatori Banjanin, dr. Zec, dr. Nemec, Pogačnik, Vujić, Šola; narodni poslanici: Lazarević, Nedeljković, Stošić, Bukvić, Lončar, Aleksić, Stizić, Maceković, Kuntarić, Dobrovoljac, dr. Vidović, Matića, Milošević, Kajmaković, Šiftarić, Selih Baljić, Dobronić, podban dr. Hadžić, predstelnik beogradske općine Milutin Petrović, predstelnik ljubljanske općine dr. Puc. Više narodnih poslanika bilo je u sokolskoj odori. Jedan deo članova sletskog odbora dočekivao je spomenute, kao i predstavnike Sokolstva bratskih slovenskih naroda pred ulazom u kazalište, dok su ih u foajeu pozdravili upravnik Narodnog kazališta g. Konjović i predstelnik glumačkog udruženja g. Dujšin. Tu su bili od slovenskih gostiju predstelnik Međunarodne gimnastičke federacije i starosta Poljskog sokolskog saveza brat Adam Zamojski, tajnik Saveza slovenskog Sokolstva br. Vincenc Stjepanek, dok su ostali stupali u povorci, te se od nje odvajali tek kada je povorka stigla pred kazalište. Od domaćih Sokola bili su tu brat Đura Paunković, II zamenik starešine Saveza SKJ, zatim braća: dr. Pivko, Čeda Mileušnić, Rade Kosović i dr.

Kod Meštrovićevog »Zdenca života«, čelom prema balkonu kazališta, postavile su se glazba Sokolskog društva Zagreb I i Vojna glazba, koje su izmješeno svirale pod ravnanjem predstelnika muzičkog oteka župe Zagreb brata Muhvića.

Predstavnici svega slovenskog Sokolstva za vreme defilea povorke pred Narodnim kazalištem na Trgu Kralja Aleksandra

Predstelnik čehoslovačkog Sokolstva br. Truhlarž, poljskog br. Zamojski, ruskog br. Drajling i bugarskih Junaka br. Lazov (iza Zamojskog) te članovi uprave Saveza SKJ na čelu s prvim zamenikom starešine br. Gangliom

Izlasnik Nj. Vel. Kralja stigao je bio pred kazalište nešto pre 9 sati, te mu je tada sve ono ogromno mnoštvo skupljenog naroda priredilo urnebesne ovacije, a tako isto i sa svih prozora i balkona okolnih zgrada, natpranah gledaocima, koji su mahali rupčićima i oduševljeno klicali. Pogled na trgu u tim momentima bio je zaista veličanstven.

U to već su se u daljini čuli poklici i zvukovi glazbi, a što je bio znak da se povorka približava ovome delu grada. I svet se je sve više natisakivao da što bolje vidi i pozdravi povorku.

Kad se je napokon pojavilo čelo povorke, koje je izbio na početku Ulice Đure Deželića, istom tada prolić se je pravi orkan oduševljenih poklika, kojima više nije bilo kraja ni konca. Prolazi u maršu najpre voda povorke brat dr. Pihler i baka pogled na desno te pozdravlja Kraljevog izaslanika i sve prisutne predstavnike, za njim svi redom odaju počast. Eto i starišinstvo svega slovenskog Sokolstva, burno pozdravljeno poklicima i pljeskom. Stari su sve to sokolski borci i radnici. Čelo povorke se tada s predstavnicima svih sokolskih saveza odvajalo od povorke i zaustavlja pred glavnim ulazom kazališta, a povorka sa svojim vodom prosleđuje dalje. Nadolaze Bugari, predvođeni po načelniku bratu Burešu. Dočekuje ih novi val oduševljenja. Njihove odore izazivaju najveću pažnju. Eto i Čehoslovaka, Sokola i Sokolice, koje predvođi dragi brat Havel, sokolski veterani. Mnogo ih je, i bura oduševljenja i frenetičkog aplauza neprestano traje. Za njima ruski Sokoli i Sokolice, predvođeni starim Sokolom starostom bratom Artamonovom. Oni stupaju parnim maršem u odeljenim manjim odredima, praveći tako izvanredno lepu sliku. Ruske Sokolice opet kao vojnice, zbijene u falange, u određenom maršu i s pozdravom na desno. Svi pozdravljeni neopisivim i trajnim oduševljenjem.

Stizavajući pred izaslanika Nj. Vel. Kralja brata Pricu, zastave svih sokolskih organizacija, stare slavne zastave, spuštaju se u počast. Pri sutni gledaoci pozdravljaju ove svete simbole skidanjem kapa, a predstavnici vojske i Sokoli salutiraju. I tako redom, kako je god nadolazila koja zastava.

Sada dolaze redom jugoslovenske župe, njih svih 25. Na čelu svake pojedine načelnik župe, zatim župski tehnički odbor, pa uprava župe sa starišinstvom, starišine društava, zatim članovi i članice, najpre u odorama a zatim u vežbačkom odelu, članovi i članice u narodnom odelu i članovi sokolskih četa. Glazbe su bile porazdeležene u određenim razmacima, prema potrebi.

Prva od naših župa je Banjaluka. Nakon članova u odorama, stupale su članice, također u odorama, a za njima one u vežbačkom odelu, pa Sokolice u krasnim narodnim nošnjama, a za njima brojni članovi sokolskih četa u belini s modrim prslukom. S desne strane, kao i kod svih ostalih formacija povorke i svih župa, nošene su zastave, koje podaju ovoj velenjnoj povorci još veličajniju sliku. Poklici se ore neprestano, i ne zna se više, da li iz redova publike ili učesnika povorke.

Zatim stupa župa Beograd sa svojim osobito brojnim krasnim zastavama svojih jedinica. Nakon Sokola i Sokolice u sokolskoj odori ili vežbačkom odelu, stupaju veselo i razdragano Sokolice u krasnim srpskim narodnim nošnjama. Za njima članovi u lepim narodnim nošnjama. — Župa Bjelovar. Članovi, članice, zatim narodne nošnje i članovi sokolskih četa. Oso- bito se ističu krasne narodne nošnje. — Celje. Članstvo, pa živopisne narodne nošnje, koje svraćaju naročitu pažnju. — Cetinje. Predvođeni starišinom župe br. G. Miloševićem i zam. starišine br. M. Bajčićem, Sokoli i Sokolice župe Cetinje učestvovali su na sletu u punoj meri. Njihova pojava pak u povorci, kao i inače na zagrebačkim ulicama, izazvala je naročitu pažnju. U povorci bili su naročito aklamirani. Njih oko 700, od kojih većina u živopisnim narodnim nošnjama, crnogorskim, bokeljskim i metohijskim, mnoge od njih upravo raskošno optočene zlatom i srebrnim tokama, bili su predmet burnih ovacija, zasipani sa svih strana cvećem i poklicima »Živela braća Crnogorci!«. — Karlovac naročito se ističe lepim narodnim nošnjama, osobito članica. Lep ih je broj. Bili su pozdravljani najsrdačnije. — Kragujevac. »Živela braća Šumadinci!«, zaorilo se, kad je nadolazila ova župa, u kojoj su se naročito isticali članovi sokolskih četa, kršni i ponosni, u svojoj lepoj šumadijskoj nošnji. — Kranj. Ponovni burni poklici »Živela braća Slovenici!«, a oni svi razdragani otpozdravljaju oduševljeno »Zdravole!« i »Živio Zagreb!«. — Ljubljana bila je naročito topla i srdačno pozdravljena, a njeni članovi i članice, osobito brojni, neprestano otpozdravljaju i pozdravljaju sa »Zdravole!« i »Živio!« i prihvaćaju ih kupe cveće, kojim su obasipani. Mnogo je članica i u lepim narodnim nošnjama. — Maribor. Također u vrlo lepom broju. Pozdravljeni su najsrdač-

nije. — Mostar. Naročito se ističu krasne narodne nošnje hercegovačke, konavoske i dubrovačke. Članovi sokolskih četa posebice imponuju s velikim brojem svojih zastava. — Niš. Citavo ih je more! 4300 članova i članica, ponajviše članova sokolskih četa. Stigli su sa 19 zastava na čelu sa svojim zaslužnim starišinom bratom Radom Dimitrijevićem. Bili su osobito srdačno i oduševljeno pozdravljani, a oni su isto tako živo odzdravljali. Naročito članovi sokolskih četa sa svojim gromoglasnim i otečenim »Zdravole!« »Zdravole!«. — Novi Sad. Jedna od najodličnijih naših župa, imponuje sa svojim redom i disciplinom i svim ostalim svojim prednostima. Ističe se svojim predanim sokolskim radom, svojim uspesima i redom na svim sletovima, i svojim biranim i poštivnim, odličnim sokolskim radnicima. Predvodi je načelnik brat Todorović, jedan od naših tehničkih i uopće sokolskih veterana. Za njim, među upravom, uvaženi i zaslužni starišina brat dr. Pavlas. Među Sokolicama i jedna grupa Sokolice u živopisnim slovačkim narodnim nošnjama. Župa Novi Sad bila je frenetično pozdravljena. — Novo Mesto na čelu sa svojom starom slavnim i ponosnom zastavom. Trošna je, ali to je pravi sokolski ponos; budi mnoge lepe sokolske uspome iz doba narodnih borbi. — Osijek. Impozantan broj! Odlična župa, jedna od ponajjačih u našem Sokolstvu, i brojem a i svojim radom. Stigla je na čelu sa svojim zaslužnim starišinom bratom Dimitrijem Petrovićem. Lepi broj Sokolice u krasnim narodnim nošnjama dakovačkim, baranjskim i podravskim te iz ostalih mesta. — Sarajevo, naša vredna župa, predvođena svojim načelnikom bratom Oskarom Lavračem i na čelu s uvažanim i zaslužnim starišinom, bratom drom Vojom Besarovićem, koji je starišina župe od početka njenog osnutka. Također impozantan broj, da oduži zagrebačkoj župi brat-ski dug, za njeno tako brojno učešće na ovogodišnjem pokrajinskom sletu u Sarajevu. Ističu se bogate bosanske narodne nošnje. — Skoplje, također vrlo brojno, nije zalilo truda ni napora da prevali toliki put, poput svih svojih posestrina iz tamošnjih, od Zagreba najudaljenijih krajeva. Narodne nošnje također pobudile su osobitu pažnju. — Split. »Živela Dalmacija!«, zaorili su poklici, a iz povorke otpozdravljalo se burnim »Živio Zagreb!«.

Vrlo su brojno zastupani, a pod vodstvom svog omiljenog starišine brata dra Mirka Bučića. »Živio jugoslovenski Jadran!« padali su sve temperamentniji poklici sa svih strana, a najspremnije prihvaćani od temperamentnih sinova našeg žarkog juga, koji su prototip života i radosti. — Šibenik-Zadar. Napis »Šibenik!« na standardu ispisao je crvenom a »Zadar« crnom bojom. Hoće Šibenik »tvrđi prkosni grad«, kako reče jedan naš nedavno preminuli vredni književnik i publicista. Također su vrlo brojni, neobično puni života i temperamenta, kao i njihov »sused« Split, za kojim neće da zaostanu u nikakvom pogledu, pa ni kao Sokoli. Dominira crvena kapa, a ističu se osobito i vrlo brojne naročito lepe i privlačne narodne nošnje iz Šibenika, njegove okolice i dalmatinske zagore. Župu predvodi vredni starišina brat Miloš Triva. Župa prolazi praćena urnebesnim poklicima. Naročito su glasni »Živio jugoslovenski Zadar!«. — Sušak-Rijeka. Taj budni stražar na našoj jugozapadnoj granici. Na čelu joj dva stara sokolska radnika, starišina brat Ivo Polić i brat Marijan Boras. Ponovne neopisive manifestacije jugoslovenskom Jadranu, Istri, Rijeci i t. d. Župa je vrlo brojno zastupana. Živu pažnju naročito privlače razne lepe narodne nošnje iz Primorja kao i iz Like. — Tuzla. Lep ih je broj. Naročito toplo su pozdravljeni. Ima mnogo lepih narodnih nošnja. — Užice. Žrtvovala se i oni i u lepom broju dodoše svojoj zagrebačkoj posestrini. Izazivaju najživlju pažnju i nada sve tople simpatije. — Varaždin. Kao sused, odazvao se u dostojnom broju. Na čelu sa svojim agilnim starišinom bratom drom Belčićem. Pozdravljani su najsrdačnije. Imponuje veliki broj članova sokolskih četa. — Veliki Bečkerek. Odličan ih je broj na čelu s uvažim starišinom bratom inž. Bešlićem. Zastave im okićene vencima sapletanim iz klasja. Oduševljeno su pozdravljeni. — Na koncu pridolazi napokon i domaća, vredna i zaslužna župa Zagreb, koja je u povorci učestvovala u najimpozantnijem broju od svih, i s članstvom društava i s članstvom svojih četa. Župa je vodio brat Vajnhardt, članice načelnica sestra Stjepica Brozović, a čete brat Đuro Nikolić. Na čelu joj pak s članovima župske uprave i sletskog odbora stupa vrlo uvaženi i zaslužni predstelnik sletskog odbora i starišina župe, duša ovog velenjog sleta, brat dr. Oton Gavrančić. Župa je po svemu u povorci zaista imponovala i izazvala jedno neopisivo dugotrajno oduševljenje i burno pljeskanje. I sokolske čete također su na svakoga napravile najlepši utisak. Osobito su pak očarale divne hrvatske narodne nošnje iz raznih mesta, naročito Sokolice. Povorku je zaključivala veoma brojna sokolska konjica i sokolske konjičke

fanfare, a što je osobito podavalo krasnu sliku povorci a ujedno činilo i vrlo efektan završetak.

Time je ova grandiozna povorka bila završena, odnosno odmakla od kazališta, da skrećući Masarikovom i Nikolićevom ulicom, pa preko Jelačićevog trga stigne do Vašingtonovog, gde se je razila u najvećem redu.

U svečanoj sokolskoj povorci bilo je 23.053 učesnika

U svečanoj sokolskoj povorci bilo je 23.053 učesnika.

Po podacima novinarskog sletskog ureda u svečanoj sokolskoj povorci bilo je 23.053 učesnika. Na čelu povorke bila su 4 redatelja bicikliste, a zatim je stupalo 11 članova načelstva, 23 člana starišinstva, 72 Bugara i Bugarkinja, 369 čehoslovačkih Sokola, 378 čehoslovačkih Sokolice, 178 ruskih Sokola i 90 Sokolice, a u građanskom odelu još 90.

Sledile su zatim župe Sokola Kraljevine Jugoslavije po abecedi ovim redom: Banjaluka članova 84, članica 98, narodnih nošnja 48, seoskih četa 395; — Beograd članova 396, članica 190, u nošnjama 68, čete 490. — Bjelovar članova 198, članica 94, nošnje 36, čete 296. — Celje članova 190, članica 178,

u nošnjama 18. — Cetinje članova 170, članica 76, u nošnjama 30, četa 226. — Karlovac članova 188, članica 108, u nošnjama 45, četa 328. — Kragujevac članova 114, članica 92, u nošnjama 79, četa 670. — Kranj članova 80, članica 76, u nošnjama 20. — Ljubljana članova 198, članica 320, u nošnjama 44. — Maribor članova 145, članica 196, četa 96. — Mostar članova 148, članica 72, u nošnjama 172, četa 598. — Niš članova 196, članica 138, u nošnjama 172, četa 1543. — Novi Sad članova 296, članica 276, u nošnjama, četa 148. — Novo Mesto članova 69, članica 38. — Osijek članova 365, članica 270, u nošnjama 98, četa 738. — Sarajevo članova 296, članica 96, nošnje 138, četa 468. — Skoplje članova 248, članica 80, nošnje 58, četa 570. — Split članova 286, članica 48, nošnje 32, četa 182. — Šibenik-Zadar članova 184, članica 60, u nošnjama 28, četa 418. — Sušak-Rijeka članova 342, članica 178, nošnje 34, četa 479. — Tuzla članova 172, članica 72, nošnje 46, četa 687. — Varaždin članova 220, članica 68, nošnje 40, četa 340. — Veliki Bečkerek članova 268, članica 276. — Zagreb članova 692, članica 368, u nošnjama 282, četa 1108. — Od jugoslovenskih Sokola bilo je u odorama svega članova 5485, članica 3168, u narodnim nošnjama 1358, a članova sokolskih četa 9865. U povorci je nošeno 386 barjaka sokolskih društava i četa, Saveza i župa.

Od glazba sudelovale su: glazba Sok. društva Zagreb III, glazba 35 pešaškog puka, glazba Sok. društva Zagreb I, ruskog Sok. dr. D. Dubrovnik, Beograd, Nova Gradiška, Daruvar, Virovitica, Veliki Zdenči, Trbovlje, Karlovac, Kragujevac-matica, Senjski Rudnik, Ljubljana I, naraštaj-ska glazba Cabar, Slatina Radenci, Vela Luka, Niš, Leskovac, Niš željeznička radionica, Surdulica, četa Debelica, Pirot, četa Vratarnica, Vranja, Sombor, Novi Sad, Senta, Vinkovci, Borovo, Dalj, Sarajevo, Priština, Stip, Skoplje-matica, Kumanovo, glazba Split, Šibenik, Primošten, Trsat, Gospić, Slavon-ska Požega, Varaždin, Zagreb II, Zagreb VI, naraštaj-ska glazba Glin, Petrinja; svega 47 glazba i fanfara. U njima je bilo u odorama 1484 glazbara, što treba pribrojiti broju jugoslovenskog Sokolstva u odorama, a čime se dolazi do brojke od 6969. Osim ovih pešačkih glazba bilo je još četiri fanfare sokolske konjice, i to društava: Čakovec, Ljubljana-matica, Zagreb I i Ljubljana III.

Povorka je završila sokolskom konjicom, u kojoj su sudelovali: Čakovec sa 30 konjanika, Vinkovci sa 32, Ljubljana sa 28, Virovitica sa 19, Petrinja sa 34, Kragujevac sa 17, Niš sa 19, opet Ljubljana sa 19, Maribor sa 20, Varaždin sa 23, Skoplje sa 19, Novi Sad sa 10, Zagreb sa 125 i četa sa 94. Svega je bilo 488 konjanika skupa s fanfarama.

Svečana reprezentativna akademija u Narodnom kazalištu

Dne 5 o. m., posle veličanstvene sokolske povorke, u 11 sati, održana je u Narodnom kazalištu na Trgu Kralja Aleksandra, svečana reprezentativna akademija.

Akademiji su prisustvovali predstavnici kraljevske vlade, ban Savske banovine, predstavnici Senata i Narodne skupštine, predstavnici vojske, zagrebački gradonačelnik te mnogi drugi brojni odličnici, zatim predstavnici svih sokolskih saveza i bugarskih Junaka, te vrlo velik broj Sokolstva i ostalog građanstva.

Akademiju je otvorio pretsednik svečanostnog sletskog odbora brat Čeda Mileusić ovim govorom:

«Uvek — i sada, prva naša misao upućena je Prvom Sokolu naše otadžbine, Junaku, Pobedniku, Osloboditelju i Ujedinitelju — Njegovom Veličanstvu Kralju Aleksandru I. Temelj — na kome je sazidan ceo život jednog naroda — slobodu — dugujemo Njemu.

Da živi Njegovo Veličanstvo Kralj Aleksandar II! Da živi Njegovo Visočanstvo Prestolonaslednik Petar — naš dični Starišina! Da živi junački Dom Kraljevski!

Pri pomenu Kraljevog imena celo je kazalište ustalo i zatim priredilo oduševljene ovacije Nj. Vel. Kralju i Kraljevskom domu.

Današnjom akademijom želimo da pokažemo da je sokolska telovežba na prvom mestu zvana da daje pravac telovežbenom radu sadašnjice, jer Sokolstvo kao široki narodni pokret ima za to najviše i mogućnosti i sposobnosti.

Sokolska telovežba je — videćete — umetnost, i to apsolutna, kao i sve umetnosti.

Uz izraz imponirajuće snage Sokoli u svojoj vežbi pokazuju i svu lepotu ritmičkog u prirodi.

Zdravole!

Govor je popraćen živim pljeskom i poklicima »Zdravole!«

Nakon pozdravnog govora glazba je otisivala državnu himnu, a zatim Pašćanov sokolski pozdrav »Sokolskom snagom svom«.

Program ove zaista reprezentativne akademije izvela su zagrebačka Sokolska društva.

U prvoj tački izveli su članovi (9) Sokolskog društva Zagreb II odličan sastav br. Valadije »Iz bratskog zagrljaja«, junačku mušku vežbu. Izvedba odlična.

U drugoj tački izvele su članice (7) Sokolskog društva Zagreb II sastav br. Kramerske na recitaciji Nazorove pesme »Ritam«. Sastav kao i izvedba odlični.

U trećoj tački nastupile su članice Sokolskog društva Zagreb IV, koje su krasno izvele odličnu ritmičku kompoziciju br. M. Jankovića »Nokturno«.

U četvrtj tački šestorica oficira Pomorske vazduhoplovne škole iz Divulja izvela je duboki i odlični sastav br. I. Kovača »Panta rei« po istoimenoj recitaciji Nazorove pesme. Sastav je apoteozna večitog pokreta. Izvedba savršena.

U petoj tački izvele su članice Sokolskog društva Zagreb I sastav Katje Matijević »Život«, simboličku i plastičnu scenu u dva delu: u prvom delu »Ropstvo« prikazano je ropstvo našega naroda, njegove borbe i stradanja, a u drugom delu svitanje, plastično pret-

Svečani ručak Sokolske župe Zagreb u Gradskom podrumu

Dne 5 o. m., u 1 sat popodne, priredila je Sokolska župa Zagreb u prostorijama Gradskog podruma svečani ručak predstavnicima svega slovenskog Sokolstva i vlasti.

Od strane predstavnika vlasti bili su na ručku: ministri: dr. Anđelinović, dr. Šumenković, dr. Srkulji, arm. gen. Marić, div. gen. Bodi, gradonačelnik dr. Krbeć i drugi odličnici, zatim predstavnici Sokolstva, i to čehoslovačkog: potstarosta br. Truhlarž, načelnik br. dr. Klinger, načelnica s. Provaznikova; tajnik Saveza slovenskog Sokolstva br. nev, od jugoslovenskog: zamenici starosta br. Zamojski; od ruskog br. Draj-

ling i starosta br. Artamonov, od bugarskih Junaka starosta br. Lazov, načelnik br. Bureš, br. Hristov i br. Milev, od jugoslovenskog: zamenici starišine Saveza br. Gangli, Paunković, Križ, načelnik br. Ambrožić, načelnica s. Skalarjeva i mnogi članovi savezne uprave, nadalje starišine, načelnici i načelnice sokolskih župa, članovi sletskog odbora na čelu sa starišinom župe Zagreb br. drom Gavrančićem i druga braća i sestre pojedinih sokolskih saveza.

Za vreme ručka goste je pozdravio srdačnom zdravicom domaćina, starišina župe br. dr. Gavrančić.

Druga javna vežba

Pred izaslanikom Nj. Vel. Kralja bratom admiralom Pricom, predstavnicima vlasti i svega slovenskog Sokolstva, svi nastupi ovoga dana: jugoslovenskog, čehoslovačkog i ruskog Sokolstva, kao i nastupi naše vojske i mornarice, izvedeni su sjajno i s najvećim uspehom

Govori zamenika starišine Saveza SKJ brata Gangla i ministra za fizičko vaspitanje naroda brata dra Anđelinovića — Pobratimstvo Sokolskih župa Niš i Zagreb — Vežbama je prisustvovalo punih 60.000 gledalaca

Uspeh druge javne sletске vežbe nadmašio je daleko u mnogom pogledu onaj prve javne vežbe. U prvom redu nastup članica na ovoj drugoj javnoj vežbi polučio je posvećaniji uspeh, koji prvoga dana, kako smo već spomenuli, nije bio potpun. Nadalje, na ovoj drugoj javnoj vežbi naše su sokolske čete osvetlale lice i nastupile su sjajno. I treći jedan od glavnih momenata ove druge javne vežbe treba istaknuti, name, da je grandiozni sokolski stadion ovoga dana bio upravo prepun gledalaca, kojih je bilo punih 60.000.

Ako smo naveli, kakvu su neobičnu živu sliku predstavljale zagrebačke ulice koje vode prema sokolskom stadionu na dan prve javne vežbe, onda možemo zamisliti, kako je tek to

bilo drugoga dana, kada se je na stadion zgrnulo 60.000 gledalaca, osim onih brojnih tisuća sokolskih vežbača i vežbačica, kojih je drugoga dana nastupilo svega oko 15.000! Nadalje ne treba posebno ni isticati, da je u prostoru opsegu oko sokolskog stadiona, a naročito pred njegovim glavnim ulazom, kao i na samom stadionu i na prostoru njegovih garderoba i sabirališta, toga dana uprava kipeo život od tog silnog i nepreglednog mnoštva, i Sokolstva, i zagrebačkog građanstva kao i vanjskih posetilaca sleta. Da je učešće gledalaca na drugoj javnoj vežbi bilo kudikamo veće nego prvoga dana, ima se pripisati okolnostima, da je drugi dan javne vežbe bila nedelja, dakle praznik, kada je bilo omogućeno

i najširim slojevima i svima onima koji su zauzeti dnevnim neizostavnim radom, da posete ovu veličanstvenu priredbu.

Dolazak izaslanika Nj. Vel. Kralja i početak javne vežbe

Izaslanik Nj. Vel. Kralja brat admiral Dragutin Prica dovezao se je na stadion s ministrom za fizičko vaspitanje naroda bratom drom Anđelinovićem i generalitetom nešto pre 4 sata. Izaslaniku Nj. Vel. Kralja pri njegovu dolasku priređene su burne ovacije. Počasni špalir pred ulazom u kraljevsku ložu pravili su s jedne strane Sokoli u svećanim odorama, a s druge

U CRIKVENICI nabavite razglednice, papir, uspomene, sav kane. pribor u knjižari i papirnici

»LIBURNIA«
VINKO ŠKARICA

Preporučamo
tvričke, koje
oglašuju u
»Sokolskom
glasniku«!

KLIŠETA
vseh vrst no
fotografijah
ali risovan
izvražuje
najboljše

KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVATIS

TRGOVAČKA TISKARA
V. G. KRALJETA
SUŠAK
Štrosmajerova ulica 5
TELEFON BROJ 2-22

JADRANSKA PLOVIDBA D. D. SUŠAK

Redovita parobrodna služba u svim pravcima jugoslavenskog primorja i Jadranskog Mora, za Dalmaciju, Albaniju i Grčku

JEVTINA TURISTIČKA PUTOVANJA
10-11 dana za Dalmaciju i Grčku
6 dana za Dalmaciju

Uključiv hranu i krevet na brodu
udobni putnički parobrodi — dobra
kuhinja — prvoklasna podvorb

Tražite prospekte!

Upute daje Jadranska plovidba u Sušaku, sve njezine
agencije i svi veći putnički uredi u tu- i inozemstvu

Sokoli i Sokolice!

Nabavljajte svečane i vježbače potrepštine za sletove, uz najjeftinije dnevne cijene kod brata **G. HORVATEK**, dobavljača Saveza S. K. J.

Zagreb, Frankopanska ulica 9

LIDLOVI INSTRUMENTI

Usled pada češkoslovačke krune možete kod nas da kupujete vrlo jevtino.

Sada imate najveću priliku da nabavite prvorazredni Lidlov instrumenat.

Javite mi za koji se instrumenat zanimате, i odmah ću Vam javiti tačnu njegovu cenu u dinarima uračunavši ujedno i troškove šiljanja.

TVORNICA GLAZBENIH INSTRUMENTA
JOSIP LIDL, BRNO, ČSR

Tvrtka je 1933 godine odlikovana na svetskoj izložbi u ČIKAGU s najvišim odlikovanjem.

Hotel »Jadran«

Sušak — Pećine

Prekrasan položaj na moru. — Sunčanje, kupanje — sport — glazba — ples itd.

Veliko kupalište sa plažom —
najomiljenije izletišta stranaca

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA

u Ljubljani

registrovana zadruga s
ograničenim jamstvom

opskrbljuje u smislu čl. 2 svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrepštinama, koje su potrebne za izvajanje programa i za postignuće ciljeva našega Sokolstva. Izdaje i raspisava tiskanice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističkog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije

Prodaja odora sviju kategorija

Naslov: Jugoslovenska sokolska matica, Ljubljana, Narodni dom

Pošlansko čekovni račun Ljubljana: 13.831

Telefon broj 25-45

Zahievajte cenik!

Širite
Sokolsku
štampu

»Sokolski glasnik«, »Soko«,
»Sokolsku prosvetu«,
»Sokolsko selo«,
»Sokolić« i »Našu radost«!

Vse tiskovine za sokolska društva, potrebne knjige za sokolske knjižnice, vabila, letake, lepake za sokolske prireditve Vam izdela Učiteljska tiskarna. Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige, časopise, revije, vizitke, bloke, račune, jedilne liste, posmrtnice in mladinske liste. Ilustrira knjige v eno- in večbarvnem tisku. / Lastna tvornica šolskih zvezkov. Knjigoveznica. Oddelek za učila z veliko zalogo slik naših velmož

KNJIGARNA
V LJUBLJANI
PODRUŽNICA
V MARIBORU
Tyrševa ulica šte. 44

UČITELJSKA
TISKARNA

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA 6

Započeli smo sa izradom sokolskih pelerina

Ove su pelerine izradjene po propisanom kroju iz našeg poznatog patentiranog nepromočivog hubertus sukna. U sporazumu sa Savezom Sokola Kraljevine Jugoslavije u Beogradu, dajemo svakome članu Sokola kod kupnje ove pelerine u našim prodavaonicama 10% popusta.

Da uzmognemo ovaj popust obračunati s našim prodavaonicama, izdali smo posebne rabatne karte, koje se imadu kod kupnje izručiti poslovođji prodavaonice.

Umoljavamo najuljudnije cij. sokolska društva i čete za obavijest, koliko rabatnih karata potrebuju za njihove članove, da ih uzmognemo odmah po prijemu obavijesti priposlati.

TIVAR ODIJELA
Tekstilna industrija d.d. Varaždin

TIVAR ODIJELA